

ОБЩИНА ГУРКОВО

ПРОГРАМА

ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

2021 -2028 г.

декември 2021 г.

част II

3.6. Отпадъци

3.6.1. Национална стратегическа рамка и политика на ЕС в областта на управление на отпадъците

Съществуващото състояние на дейностите свързани със събиране, транспортиране, обезвреждане и оползотворяване на отпадъците на територията на Общината е наследство от дългогодишната работа по общите проблеми, свързани с опазването на околната среда и в частност вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, геоложка основа, подземни богатства, флора и фауна, културно наследство). Отпадъците не само повърхностно замърсяват околната среда, ограничават използваемостта на земята, създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна отпадъците са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторната им употреба води до съхранение на природни ресурси.

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност, затова законодателят е предвидил разработване на самостоятелна Програма за управление на отпадъците в съответствие с чл.52 от Закон за управление на отпадъците (ЗУО). Съгласно чл. 52 ал. 2 от ЗУО, общинските програми за управление на отпадъците са секторни програми и са неразделна част от Общинските програми за опазване на околната среда.

Стратегически документи и цели в управлението на отпадъците в програмния период 2021 – 2028г. и национален план за управление на отпадъците в република България за периода 2021–2028 г.

Управлението на отпадъците на територията на Общината ще трябва да отговори на предизвикателствата и изискванията заложиени в стратегическите документи:

Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. и 2021 – 2028 г. – въвеждащ целите за изпълнение на поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване;;

Национален план за действие по изменение на климата за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци” - задаващ национални цели и пътища за намаляване на емисиите от парникови газове чрез оползотворяване на отпадъците като ресурси при въвеждане на интегрирани децентрализирани нисковъглеродни практики за устойчиво адаптиране към климатичните промени;

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България със стратегическа цел да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци;

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г. (НПУО 2014-2020г.), нов 2021 – 2028 г., е рамков документ на национално ниво за управление на дейностите по отпадъците в Р. България. Основната цел на плана е да обезпечи устойчивото развитие на България чрез прилагане на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на вредните въздействия върху околната среда, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване подпрограми и мерки за

предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци. Планът поставя и като приоритетна цел подобряване ефективността в използването на ресурсите.

Националният план за управление на отпадъците цели въвеждането на дългосрочна стратегия за устойчиво управление на отпадъците и рамката за вземането на решения в съответствие със законодателството и политиката на Европейския Съюз. Изхождайки от тази стратегическа законова рамка от европейски политики и законодателство в областта на управление на отпадъците, могат да направят следните основни изводи и препоръки:

- Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси.

- Действащият законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците.

- Като се имат предвид ЕС политиките за ефективно използване на ресурсите и околната среда по пътя на устойчивото развитие, както и работната програма на ГД „Околна среда” за преглед на политиките в сектор „Отпадъци”, може да се очакват промени в европейското законодателство, целящи още по-висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве, както и преход от управление на отпадъците към устойчиво управление и по-ефективно използване на ресурсите, и вероятно:

- допълнителни ограничения относно депонирането на отпадъци до 2020 г., и нови за период до 2028 г. и с по-голяма вероятност депонирането да се ограничи само до отпадъци, които не могат да се рециклират и оползотворят, и по-конкретно ограничения за депонирането на пластмасови и/или хранителни отпадъци, а в по-далечен хоризонт – и повсеместна забрана за депониране на отпадъци;

- специални разпоредби за намаляване на употребата и предотвратяване на отпадъци от полиетиленовите торби за еднократна употреба;

- ограничения за изгаряне на отпадъци, които могат да бъдат рециклирани, като например пластмасови отпадъци, съответно въвеждане на по-високи цели за рециклиране на битовите отпадъци, особено на пластмасовите отпадъци;

- въвеждане на количествени цели за предотвратяване на образуването на отпадъци, особено за пластмасови, битови/хранителни и за опасни отпадъци;

- по-високи цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от опаковки, излезли от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства и най-вече на пластмасовите отпадъци от тях, както и за батерии;

Съществено изискване в новия програмен период в *Оперативна програма “Околна среда”* е да се реализира стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж на икономическо, социално и териториално сближаване, базирано на европейското и национално законодателство и произтичащите ангажименти на България от членството и в Европейския съюз. Тя е насочена приоритетно към изпълнение на съществени елементи от последователни политики за опазване на околната среда и за изменението на климата.

Общата рамка на европейското законодателство в областта на управление на отпадъците е зададена в Рамковата директива за отпадъците, Директивата за опасните отпадъци и Регламента за наблюдение и контрол на преноса на отпадъци на, за и извън Европейската общност. Тук са формулирани изисквания към дейностите с всички видове отпадъци. С две групи Директиви се регулират конкретни отпадъчни потоци и методите за

обезвреждане – едната установява изискванията за разрешаване и експлоатацията на съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъци, другата разглежда специфични потоци отпадъци – отработени масла, излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори и др.

Кръговата икономика е един от основните инструменти за намаляване на емисиите на парниковите газове, който ще донесе едновременно както екологични, така и икономически и социални ползи. Важно въвеждането на максимално обективни индикатори и развитие на Мониторинговата рамка за кръгова икономика. Още със Заключенията на Съвета от юни 2018 г. в рамките на Българското председателство се маркира работата по разширяване на индикаторите, с които се отчита напредъкът към кръгова икономика.

„Необходимо е да се наблегне на засилен диалог и тясно сътрудничество с индустрията и с научните среди и да се поставя по-голям акцент върху по-технически актове, например стандарти за качество, съществени изисквания към продуктите и други, които да стимулират пазара и да създават предпоставки за изграждане на доверие на производителите в рециклируемите суровини. Доверието в рециклирането трябва да бъде основна цел, тъй като когато чрез политиките на ЕС то бъде постигнато, индустрията ще генерира търсене, а оттам това ще развие пазара и в ценово отношение и ще допринесе за конкурентоспособността на икономиките на Съюза“,

Основна цел по отношение на отпадъците, съгласно раздела "Превръщане на отпадъците в ресурси", е отпадъците да се управляват като ресурс. Генерираното количество отпадъци на глава от населението да е в състояние на абсолютен спад и да се рециклират повече материали и суровини от изключително значение. Оползотворяването на енергия ще е ограничено само до нерестируемите материали, депонирането практически ще е премахнато". Документът предвиди ЕК да предприеме редица действия, в т.ч.:

- Насърчаване на пазара за вторични материали и търсенето на рециклирани материали посредством икономически инструменти.

- Да преразгледа целите в приетото вече европейско законодателство за предотвратяване, повторно използване, рециклиране и отклоняване от депониране, за да се премине към икономика, основана на повторно използване и рециклиране с близко до нулата количество остатъчни отпадъци

- Да гарантира, че при публичното финансиране от бюджета на ЕС се отдава приоритет на дейностите, свързани с по-високите нива в йерархията на отпадъците.

- Да улесни обмена на най-добри практики за събиране и третиране на отпадъци сред страните-членки и да разработи мерки за по-ефективна борба с нарушенията на законите на ЕС в областта на отпадъците.

- Да постави акцент върху финансирането на научните изследвания в Съюза (инициатива „Хоризонт 2030“ за развитие на европейската общност) в областта на най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите, включително рециклиране, повторно използване, замяна на материали, оказващи въздействие върху околната среда, или на редки материали, по-интелигентно проектиране.

Страните-членки трябва да предприемат следните мерки:

- да гарантират цялостно прилагане на правото на ЕС, свързано с отпадъците, включително минималните цели.

- да насочват публичното финансиране за научноизследователски дейности към най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите (непрекъснато).

- да предприемат мерки по отношение на разхищението на храни в своите национални програми за предотвратяване на генерирането на отпадъци.

Неотложни мерки за подобряване на системата за събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците:

- Въвеждане и изпълнение на адаптивна методика за последващо охарактеризиране на отпадъците. Осигуряване на достатъчно представителни и обективни данни и изменяеми индикатори за отпадъците.

- Адаптиране на Общинска програма за управление на битови отпадъците за периода с цел постигане на индикативните цели заложи в Национални планове, стратегии и програми за периода 2015–2020 г. и 2021 – 2028 г.

- количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници

- Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г. и прогресивното им намаляне в периода 2021 – 2028 г.

- Кметовете на общините във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО осигуряват съвместно постигането на следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Съгласно Директива 1999/31/ЕС и разпоредбите на чл.31, ал.2, т. 1 на ЗУО се изисква до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци (БрБО) до 35 на сто от общото количество на биоразградими отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Насърчават се мерките за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

- Разработка на пред инвестиционна програма за въвеждане на децентрализирана система за оползотворяване на битови отпадъци. Оптимизиране на системата за разделно събиране, логистика, временно съхранение и оползотворяване на отпадъците чрез въвеждане на нисковъглеродни практики .

- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци. Разработка и въвеждане на стратегии и програми за децентрализирано управление и ресурсно оползотворяване на отпадъците чрез нисковъглеродни практики. Управление и оползотворяване на специфични потоци от отпадъци: битови, селскостопански, отпадъци от промишленост, от селищни зелени системи, отпадъци генерирани вследствие на природни бедствия, горски пожари и др.

- Въвеждане на децентрализирани системи за нисковъглеродна енергетика, оползотворяваща отпадъчна биомаса, създаваща условия за устойчиво извличане и задържане на атмосферния въглерод в почвите с цел възстановяване и поддържане на почвеното плодородие.

3.6.2. Съществуващо положение в община Гурково

Община Гурково има действаща Програма за управление на отпадъците на територията на Община Гурково с План за действие за периода 2021 – 2027 год. Програмата е приета с Решение № 205 от 26.02.2021 г. на Общински съвет – Гурково . На основание нормативната уредба за управление на отпадъците ежегодно в Общинския съвет се внася отчет и евентуални предложения за актуализация. Програмата за управление на отпадъците

е неразделна част от настоящия документ, поради което ще се акцентира само върху някои важни моменти

Обхватът и съдържанието на Програмата за управление на отпадъците на Община Гурково е в съответствие с „Ръководството за разработване на общински програми за управление на дейностите по отпадъците” и с „Националния план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.“.

Община има Наредба за управление на отпадъците на територията на община Гурково, изготвена на основание чл. 22 от Закона за управление на отпадъците и приета с Решение № 273 от 23.05.2013 г. на Общински съвет – гр. Гурково. Наредбата е актуализирана с Решение № 568 от 30.05.2019г. на Общински съвет – гр. Гурково.

3.6.3. Управление на отпадъците

Битови отпадъци

Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Трябва да бъде направена разлика и не трябва да се приема количеството генерирани битови отпадъци, като идентично на количеството събрани и извозени битови отпадъци, тъй като това е грешно като подход. Под внимание трябва да се вземат и да се отчитат, като генерирани, всички потоци битови отпадъци, независимо дали събирането им е организирано или възложено от общината или не е от общината. Дори и да липсва достоверна и статистически отчетена информация е необходимо под внимание да се вземат всички потоци битови отпадъци, генерирани на територията на общината-организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, площадките за вторични суровини, производствени и търговски обекти, генериращи отпадъци, които предават на организации по оползотворяване или директно на преработвателни предприятия, производствени и търговски обекти, свързани с изискванията за разширена отговорност на производителя.

*Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО **битови отпадъци** са „отпадъците от домакинствата” и „подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).*

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкия живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Гурково, основните източници на ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Промислените предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

В община Гурково е изградена добре функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване. В системата е обхванато 100% от населението - гр. Гурково и селата: Паничерево, Конаре, Пчелиново, Лява река и Димовци.

Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01.

Община Гурково е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Стара Загора. В сдружението участват още общините: Стара Загора, Казанлък, Гурково, Гълъбово, Мъглиж, Братя Даскалови, Чирпан, Николаево, Твърдица, Опан. С решение на общото събрание на сдружението от 09.06.2009 г., общини Раднево и Павел Баня са приети за равноправни членове на сдружението.

С решение №238 от 05 януари 2009 г. гр. Ст. Загора, Старозагорски Окръжния съд /Търговско отделение/ регистрира юридическо лице - Сдружение с нестопанска цел с наименование „Регионално сдружение за управление на отпадъците - Стара Загора“. Мястото на изпълнение на дейността на сдружението е гр. Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики“ 107.

Площадката, определена за изграждане на Регионален център за управление на отпадъците – Стара Загора, е разположена извън урбанизираната територия в землището на с. Ракитница, община Стара Загора.

Площадките за изграждане на претоварни станции са на територията на общините Казанлък, Гурково и Гълъбово.

Обектът е разположен на площ от 325 декара и включва Клетка за депониране на неопасни отпадъци с обслужваща инфраструктура, Общински център за рециклиране, Инсталация за сепариране и закрито компостиране, Система за улавяне на газовете. Изградени са и 4 пречиствателни съоръжения за пречистване на водите от експлоатацията на регионалния център. Само излишъкът от чистите води, евентуално при проливни дъждове, ще се отвежда в река Сазлийка.

Генерираните отпадъци на територията на община Гурково се събират и извозват от общината и се предават в претоварна станция гр. Гурково, общ. Гурково.

Количества депонирани смесени битови отпадъци от община Гурково 2017-2019 г. в тона.

2017	2018	2019
781,926	1269,66	1287,29

Източник: Община Гурково

Количеството генерирани смесени битови отпадъци се е увеличило с около 60% за периода 2017-2019 г. Цитираните количества ТБО са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради, търговски обекти, предприятия и други генератори.

Важен показател за управление на отпадъците е **нормата на натрупване на отпадъците**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2017 г. е 435 кг/жител/година, за община Гурково - 227 кг/жител/година, по-ниско от средната норма за страната.

Нормата на натрупване на отпадъците в община Гурково за 2019 г. е 227 кг./ж/г., което е със 89 кг/човек/на година повече спрямо 2017 г. Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Гурково е по-ниска от допустимите стойности. Това означава, че Общинската администрация се справя добре с процесите на

управление на отпадъците, но трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години.

Нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението в общината през последните години е в допустимите референтни стойности и под средните нива за област Стара Загора и за страната.

Годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението се увеличава. Това се дължи на променящите се потребителски навици и начин на живот на домакинствата и на дейността на промишлени предприятия, търговски обекти и заведения.

За редуциране обема на депонираните количества е препоръчително увеличаване дела на разделно събраните рециклируеми отпадъци, разширяване на фамиленото компостиране на зелените и био-разградими отпадъци, осигуряване на възможности за отделно събиране и извозване на отпадъците от твърдо гориво през отоплителния сезон, на строителните отпадъци при ремонти и други мерки.

Община Гурково има извършен морфологичен състав на битовите отпадъци. Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците. Данните за морфологичния състав са необходими при избор на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива

Последният актуален анализ на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на община Гурково е извършен през 2016 г.

Данните от Доклада за морфологичния анализ за състава на събраните, извозени и депонираните от територията на община Гурково на претоварна станция - гр. Гурково смесени битови отпадъци са представени в следващите таблици.

Морфологичен състав на образуваните количества смесени битови отпадъци

Фракции	% съдържание в „други“ (сезон лято)	% съдържание в „други“ (сезон осен)	% съдържание в „други“ (сезон зима)	% съдържание в „други“ (сезон пролет)	Среден % съдържание в „други“
Хранителни отпадъци	0%	0%	0%	0%	0%
Хартия	4.00%	4.00%	0.00%	0.00%	2.00%
Картон	0%	0%	0%	0%	0%
Пластмаса	0%	0%	0%	0%	0%
Текстил	0%	0%	0%	0%	0%
Гума - без автомобилни	0%	0%	0%	0%	0%
Инертни	81%	81%	80%	80%	80.50%

Кожа	0%	0%	0%	0%	0%
Градински отпадъци	0%	0%	0%	0%	0%
Дървесни отпадъци	15%	15%	20%	20%	17.50%
Стъкло	0%	0%	0%	0%	0%
Метали	0%	0%	0%	0%	0%
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване	0%	0%	0%	0%	0%
Опасни отпадъци от бита	0%	0%	0%	0%	0%
ОБЩО	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

Морфологичен състав на образуваните количества смесен, разделно събран и общ отпадък по фракции в тона и средногодишен процент

Вид отпадък	Количество смесен отпадък на година (тон)	Разделно събран отпадък на година (тон)	Общ отпадък на година (тон)	Общ отпадък на година %
Хранителни	128,32	0	128,32	9,83
Хартия	88,35	0	89,58	6,86
Картон	91,47	0	91,47	7,01
Пластмаса	112,63	0	113,68	8,71
Текстил	75,92	0	75,92	5,82
Гума	28,85	0	28,85	2,21
Кожа	40,12	0	40,12	3,07
Градински	96,11	0	261,11	20,01
Дървесни	55,07	0	55,07	4,22
Стъкло	95,33	0	95,33	7,31
Метали	91,06	0	102,44	7,85
Инертни (над 4 см)	68,19	0	68,19	5,23
Опасни	56,93	0	56,93	4,36
Друг-и	49,42	0	49,42	3,79
Ситна фракция (под 4 см)	48,40	0	48,40	3,71
Общо	1126,16	0	1304,82	100

ИЗВОДИ:

- > Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат градинските отпадъци – 20.01%, в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др., „хранителни“ - 9,83%; „пластмаса“ - 8,71%.
- > Рециклируемите отпадъци имат 30,25% относителен дял, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса - 8,71 %, следвано от метали - 7,85%, стъкло – 7,31%, картон - 7,01%, хартия - 6,86% и.
- > Процента на отпадъците от фракция „други“ е средно – 3,79%, което показва, че в контейнерите за битова смет се изхвърлят и неопределими отпадъци, които допринасят за „омърсяване и омокряне“ на пробите и довеждат до невъзможност да се идентифицира произхода на отпадъка.

Организация по събирането и сметоизвозването в община Гурково

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност.

Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци са два:

- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.
- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци.

В община Гурково има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците. Системата за събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци обхваща 100% от населението на общината или 5217 души към 31.12.2019 г.

Твърдите битови отпадъци от територията на община Гурково се събират и извозват със специализирани транспортни средства на Община Гурково и се предават в претоварна станция гр. Гурково, общ. Гурково.

Звено „Чистота“ при Община Гурково отговаря за:

- Събиране и транспортиране на битови отпадъци от гр. Гурково и останалите 3 населени места от общината и транспортиране до претоварна станция гр. Гурково;
- Събиране на нерегламентирано изхвърлени битови и други отпадъци около съдовете и жилищните райони и транспортирането им до депото.
- Почистване на контейнерните площадки, ако има отпадъци след обработка на контейнера;
- Почистване и извозване на отпадъци от локални замърсявания с битови, или растителни отпадъци, както и отпадъци от пролетно почистване на зелени площи;
- Поддържане на териториите за обществено ползване, както следва:
- Ръчно метене на улични платна, тротоари, площи, алеи и други територии
- Отпадъците в община Гурково се събират смесено. Основният поток отпадък, генериран на територията на общината е смесения битов отпадък с код 20.03.01.
- Общината не разполага със собствени автомобили за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Съдовете за твърди битови отпадъци, които по настоящем са разположени във всички населени места са собственост на Община Гурково. Сметосъбирането и сметоизвозването се осъществява със съдове тип „Бобър“ - 1,1 м3 и съдове тип „Мева“ - 110 л.

През 2019 г. общината е закупила кофи тип „Мева“ – 200 бр. и паркови кошчета за отпадъци – 35 бр.

През 2020 г. са закупени кофи тип „Мева“ – 100 бр., котейнери тип „Бобър“ с вместимост 1.1м³ - 25 бр., паркови кошчета за отпадъци – 30 бр.

Брой и разпределение на съдове за отпадъци в община Гурково по населени места към 31.12.2020 г.

Населено място	Тип контейнери - бр.			
	„Мева“ - 0,11м ³	„Бобър“ 1.1м ³	Паркови кошчета	4 м ³
гр. Гурково	1050	52	60	24
с. Паничерево	480	45		-
с. Конаре	200	20		-
с. Димовци, с. Лява река, с. Пчелиново	150	12		-

Източник: Община Гурково

На основание Заповед №З- 489/29.10.2020 г. на Кмета на община Гурково са определени районите за събиране и транспортиране на отпадъците, както и честотата на сметоизвозване на битовите отпадъци на територията на общината, което е четири пъти месечно за гр. Гурково, три пъти месечно за селата Паничерево и Конаре и два пъти месечно за селата Пчелиново, Лява река и Димовци. Битовите отпадъци от Община Гурково се депонират на претоварна станция – гр. Гурково.

Община Гурково не разполага със съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци и специализирани съдове за отпадъци от сгурия и пепел. В община Гурково няма определен терен за временно съхранение на биоотпадъци.

Контейнери и транспортни средства за събиране на зелени биоотпадъци в община Гурково няма. Предстои закупуване на същите, но зависи от финансовите възможности на общинския бюджет.

Образуване на нерегламентирани сметища не се допуска, тъй като се прави периодичен мониторинг за замърсявания на територията на общината и същите се премахват своевременно.

Строителни отпадъци

С приетия през 2012 г. ЗУО отпадна задължението на общините да осигуряват депа за строителни отпадъци. Общините имат ангажимент относно строителните отпадъци в малки количества, които се получават от строително-ремонтните дейности на домакинствата.

В Общината основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност. Делът на физическите лица, генериращи строителни отпадъци главно при ремонт на жилища е незначителен спрямо другите количества.

Генерираните строителни отпадъци не могат да се определят точно, поради факта, че към тяхното количество са включени земни маси и инертни материали.

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба и от проблем за околната среда те могат да се превърнат в ценен ресурс. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване

следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

В съответствие с националните политики и изисквания, община Гурково си постави следната цел, относно управлението на строителни отпадъци от домакинствата и от строителните дейности на общината: „Увеличаване количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от домакинствата и от строителни и разрушителни дейности на община Гурково, когато общината е възложител“. През последните години в строежите с възложител община Гурково се влагат рециклирани строителни материали, съгласно изискванията на „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали“.

Съгласно националната нормативна уредба, общините имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и горесцитираната наредба:

- Общината има задължения и за управление на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества, като съгласно ЗУО, общината е отговорна за „организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината“;

- Общината имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:

- Като Възложител на инвестиционен проект е отговорна за изпълнение на целите за рециклиране на строителните отпадъци;

- Да разработи „План за управление на строителните отпадъци“, като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж, който се одобрява заедно с целия проект;

- Да изпълни „Плана за управление на строителните отпадъци“, като изпълнението осигурява проследяемост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане;

- Като Възложител на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, е отговорна за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи. Тези проценти нарастват поетапно;

- Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;

- Да одобрява плановете за управление на строителните отпадъци за обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект, когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчета за изпълнение плана за управление на строителните отпадъци за строежите, за които не се упражнява строителен надзор и в предвидените от „Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали“ случаи;

Отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) са резултат главно от частни търговски дейности. Според принципа „замърсителят плаща“ разходите за третиране и окончателно обезвреждане, трябва да се поемат от изпълнителите и техните клиенти. Все пак е задължение на Общината да гарантира, че строителните отпадъци се третират и обезвреждат по екологосъобразен устойчив начин.

Община Гурково стриктно следи за спазване на разпоредбите на „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали“. При започване на СМР и/или премахване на строеж на територията на общината, от Възложителите се изисква План за управление на СО, без който не се издават съответните документи по реда на ЗУТ за разрешаване на строителните дейности.

Мерки за строителните отпадъци

На този етап община Гурково не е обезпечена с необходимата инфраструктура за управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни дейности и разрушителни дейности на които Общината е Възложител. Инфраструктура за управление на строителните отпадъци от строителни дейности ще е необходима и за нуждите на строителния отрасъл на територията на общината, което е ангажимент на бизнеса в този сектор.

В община Гурково, строителните отпадъци се формират основно от строителството, реконструкцията и ремонта на сградите, улици и пътища (когато Общината е възложител на СМР или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи и от ремонтната дейност на домакинствата), като делът им в общото количество на ТБО не е голям. На територията на община Гурково няма Депо за строителни отпадъци. Строителните отпадъци, които се генерират на територията на общината са в резултат на строителни дейности – ново строителство, ремонт и разрушаване на стари сгради. След издаване на съответното разрешително от страна на Кмета на Общината, фирмите генериращи тези отпадъци ги извозват до площадки за рециклиране, влагат ги в обратни насипи или ги предават за повторна употреба. Минималните количества, които не могат да се използват за тези дейности, се предават за обезвреждане на Регионалното депо за отпадъци.

Генерираните строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата – ангажимент на общината по ЗУО до 2019 г. се извозват и обезвреждат на Регионалното депо. Понякога все още тези отпадъци се изхвърлят от недобросъвестни граждани и в контейнерите за смесени битови отпадъци или до тях, като замърсяват уличните пространства. Общината е закупила и предоставя по заявка при извършване на строително-ремонтни дейности контейнери с вместимост 4 м³, в които да се събират строителните отпадъци, след което същите се депонират или се оползотворяват, като от 2020 г има сключен договор с фирма за рециклиране на тези отпадъци. Предвижда се да се увеличи броят на контейнерите и да се разшири дейността.

В настоящата програма се идентифицира необходимостта от „инвестиционни“ мерки и за достигане целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване. В тази насока ще бъде необходимо, по собствена инициатива и за своя сметка община Гурково да организира създаването на площадка за временно съхранение на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни и разрушителни дейности, на които общината е Възложител или в сътрудничество с частен доставчик на услугата и последваща обработка на строителните отпадъци, които да се рециклират. Раздробяването и друго третиране за рециклиране може да се извършват от нает изпълнител с мобилно оборудване. Общината трябва да събира адекватна такса вход за възстановяване на инвестициите за обекта и разходите за раздробяване и сортиране на отпадъците. Остатъците, които не могат да бъдат рециклирани или замърсените неретицируеми строителни отпадъци, или тези класифицирани като напълно инертни отпадъци, ще се доставят на регионалното депо (на РЦУО-Ст. Загора) за депониране след заплащане на входна такса. Като алтернатива Общината може да изгради съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци чрез публично-частно партньорство.

Биоразградими отпадъци

Разпоредбите в чл.31, ал.1, т.2 на ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на Директива 1999/31/ЕС относно депа за отпадъци. Намаляването на депонираните биоразградими отпадъци има пряко отношение към политиките за климатичните промени, тъй като води до намаляване на емисиите на парникови газове.

Целите се изпълняват съвместно от всички общини в регион Стара Загора, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Стара Загора.

В съответствие с националните политики и изисквания за регион Стара Загора са поставени следните цели, относно управлението на биоразградимите и биоотпадъците до 2020 г., както следва:

- Ежегодно до 2019 г. - количеството депонирани биоразградими битови отпадъци е до 50 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в регион Стара Загора през 1995г.;
- До края на 2020 г. - количеството депонирани биоразградими битови отпадъци е до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в регион Стара Загора през 1995г.;
- До края на 2020 г. – не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в регион Стара Загора през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени;

Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В Наредбата се изисква кметът на общината да осигури разделно събиране и оползотворяване на цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на общината. Съгласно законодателството, прилагане на дейността компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване образуването на биоотпадъци.

Важна предпоставка за постигане на целите са и част от действията, предприети от страна на държавата в това направление до момента, а именно:

- Одобрен е „Национален стратегически план за поетапното намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране до 2020г.“;
- Ясно е определена в ЗУО отговорността на общините за управление на отпадъците, включително набелязаните количествени цели за биоразградимите отпадъци и приета подзаконова нормативна уредба за биоотпадъците;
- Въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, като тези от тях, които изпълнят посочените цели за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци за оползотворяване на биоотпадъците се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;

В изпълнение на своите задължения по чл.19, ал.3, т.10 и чл.34, ал.2 от „Закона за управление на отпадъците“ и „Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци“, относно управлението на биоразградимите отпадъци от растителен произход, Община Гурково има изготвен проект за обект: „Площадка за компостиране на територията на гр. Гурково, общ. Гурково“, разположена в непосредствена близост до старото общинско депо в землището на гр. Гурково.

Технологията, която е заложена е открит способ на компостиране в купове с механично обръщане. Със средства от отчисленията по чл.64 от ЗУО са закупени самосвал и сметосъбираща кола за биоразградими отпадъци, за събиране на биоразградимите отпадъци

от територията на Общината. Предстои закупуването на кофи и контейнери за градински биоразградими отпадъци в районите с домове с дворове за обслужване на гражданите.

От страна на община Гурково са предприети и други „инвестиционни“ мерки за третиране на „зелени“ отпадъци, чрез участието и в Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Ст. Загора, участва в изграждането на РЦУО-Ст. Загора, като в общината ще бъде въведен регионален подход за управление на отпадъците. В случай, че капацитетът на площадката за компостиране се окаже недостатъчен за нуждите на общината, другата възможност за Община Гурково е да транспортира „зелените“ отпадъци до инсталацията за сепариране и закрито компостиране на РЦУО-Ст. Загора

Там третирането на „зелените“ отпадъци е шредирание и компостиране. Съоръжението за механично сепариране има втора линия за предварително третиране на общински зелени отпадъци, която е в състояние да обработва и разделно събраните градински отпадъци и е с капацитет от 600 тона седмично. Общинските зелени отпадъци и разделно събраните градински отпадъци се шредират до размер приложим за последващия процес на компостиране. Проектният капацитет на съоръжението за предварително третиране на зелени и градински отпадъци е прието да отговаря на 9 000 т/год. общински зелени отпадъци и до 6 000 тон/год. градински отпадъци (50% от количеството, което в момента се депонира като част от твърдите битови отпадъци), или общо 15 000 т/год. Приемайки ефективно събиране в регион Стара Загора на всички общински зелени отпадъци и въвеждане на разделно събиране на градински отпадъци с ефективност от 50% ще бъдат получени за компостиране около 15 000 т/год. зелени отпадъци. Производството на зрял пресят зелен компост ще възлиза на около 65% от него или около 10 000 т/год., което обаче не се очаква да бъде постигнато в близките 2-3 години.

За намаляване дела на депонираните биоразградими отпадъци трябва да се засили и домашното компостиране, особено в селата на община Гурково, които са по-отдалечени от общинския център, респективно от компостиращата площадка.

Производствени и опасни отпадъци

Производствени отпадъци

Производствени отпадъци с битов характер се генерират в административно – обслужващите сгради и социално-битовите дейности, извършвани в тях. Същинските производствени отпадъци генериращи се в промишлените предприятия на територията на Общината и в сектора на услугите, съгласно възприетите технологии на производство се събират и се обезвреждат на територията на предприятията, генериращи тези отпадъци в производствената си дейност.

Производствените отпадъци са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. Те се формират в резултат на промишлената, занаятчийската и обслужващата дейност на физическите и юридически лица.

Всички предприятия имат задължения за оползотворяване и рециклиране на възможно най-голям процент от производствените отпадъци. Като най-голям е процента на рециклираните черни и цветни метали, хартия, пластмаса и стъкло.

В зависимост от организацията, събраните отпадъци се преработват на място или се предават за преработване на други предприятия или на фирми, извършващи търговска дейност с отпадъци.

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за

употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код B15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организирани мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране. Основните генератори на производствен отпадък в община Гурково са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни отпадъци. При констатиране такива се използват услугите на лицензирана фирма. Един от потенциалните източници за локални почвени замърсявания са складовете за съхранение на негодни и залежали пестициди. На територията на община Гурково е имало 3 склада за пестициди, намиращи се в гр. Гурково и селата Паничерево и Конаре. В гр. Гурково и с. Конаре складовете се намират в стопанските дворове.

С подписване на складови протоколи през 2019 г. чрез Българо-швейцарска програма за сътрудничество е ликвидирано наличието на опасни отпадъци на територията на община Гурково. Замърсявания на почвите в общината се предизвиква от изхвърлянето на твърди битови отпадъци (отпадъци от различен характер). Непрекъснатото усъвършенстване на системите и контрола по сметосъбирането ще елиминира изцяло съществуващите локални замърсявания от микросметища и нерегламентирано изхвърляне на отпадъците. В местата с високи подпочвени води, съществува тенденция /естествен процес/ за вкисляване и засоляване на почвите.

Отпадъци от опаковки

На територията на Общината има разработена система за разделно събиране на отпадъци, като Община Гурково има сключен договор с “Екопак България” АД за сътрудничество в областта на разделното събиране на отпадъци от опаковки. В гр. Гурково (вкл. кв. Гипсово) и с. Трояново са разположени 32 елемента на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Между “Екопак България” АД и “Тракия сепариране и рециклиране” ЕООД има сключен договор за транспортиране на разделно събраните отпадъци до площадката за предварително третиране на територията на община Хасково. Настоящият договор е сключен за срок от пет години и изтича през януари 2022 г.

Ежегодно Община Гурково получава информация от „Екопак България“ АД за количествата разделно събрани отпадъци от опаковки на територията на общината. Събраните отпадъци по години са показани в таблицата по-долу. За периода 2017 – 2019 г., съгласно данни от Общината за 2017 г, 2018 г и 2019 г, количествата на разделно събраните отпадъци от опаковки в община Гурково са както следва:

Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* - защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- *Икономическа* - оползотворяване материалите, заложен в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор” е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане .

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Община Гурково няма сключени договори за разделно събиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба батерии и акумулатори и излезли от употреба МПС.

Отработени масла

Задълженията на общината в това отношение се определят от „Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти”, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г. Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна, нараства незначително и е твърде вероятно целите заложен в Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат

предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване”, приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Съгласно чл.27, ал.1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

За разделно събиране на ИУЕЕО, Община Гурково няма сключен договор с организация за оползотворяване.

В община Гурково няма регистрирани площадки за дейности с отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и излезли от употреба гуми.

Информацията за управлението на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се набира чрез допълнителни годишни отчети, регламентирани в съответните наредби за управление на специфичните отпадъчни потоци. На етапа на изготвяне на настоящата общинска Програма за управление на отпадъците няма данни за количествата на разделно събирани други масово разпространени отпадъци - отработени моторни масла, както и за излезли от употреба автомобилни гуми.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за да се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Към момента не функционира система за получаване на данни за точното количество образувани болнични отпадъци в общината.

Болничните отпадъци на територията на общината се генерират основно от Здравните кабинети в 4 населени места.

Отработени масла

В община Гурково не се събират отпадъци от отработени масла и на територията на Общината няма площадка за предаване и смяна на отработени моторни масла, поради което е необходимо Общината да сключи договор с организация по оползотворяване, относно организирането и управлението на дейностите по събиране,

транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на отработени масла, генерирани на територията на Общината и да определи най-малко едно място за събиране и смяна на отработени масла. На територията на общината се предвижда да бъдат въведени следните мерки:

- Сключване на договор с фирма, притежаваща необходимите документи за извършване на дейностите по събиране на отработените масла и предаването им за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане;
- Организиране на дейностите по събиране на отработени масла и предаването им за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане;
- Осигуряване най-малко на едно място за смяна на масла на 5000 жители;
- Определяне на изискванията към местата за смяна на масла на територията на Общината;
- Въвеждане на задължения към лицата, които образуват отработени масла;
- Контрол над местата за смяна на масла;
- Редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на отработени масла и възможностите за смяна на отработени масла на територията на общината.

Утайки от градските пречиствателни станции за отпадъчни води

Изградеността на канализационната мрежа и пречиствателните съоръжения за преработка на отпадните води са едни от определящите качества на жизнената среда в населените места фактори. Само в град Гурково има изградена канализационна мрежа. В останалите населени места в Общината, основно се използват септични ями от населението. В същото време това представлява реална опасност за замърсяване на плитките подпочвени води в близост до населените места.

В Община Гурков все още няма изградена пречиствателна станция за пречистване на битовите отпадъчни води.

Отпадъци от хуманната медицина

С въвеждането на изискванията на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъци, в българското законодателство се въвежда забрана за депониране на инфекциозни отпадъци от хуманното здравеопазване и налагат търсене и намиране на надеждни методи за тяхното обезвреждане. Съгласно принципа „замърсителят плаща“, болниците и другите лечебни и здравни заведения са отговорни за безопасното управление на образуваните отпадъци в резултат на тяхната дейност.

Генераторите на болнични отпадъци на територията на Община Гурково са общо практикуващи лекари, стоматологичен кабинет и център за спешна помощ в гр. Гурково.

Едрогабаритни отпадъци

В националното законодателство в чл.19, ал.3, т.11 са въведени задължения за разделно събиране или ограничаване на депонирането на едрогабаритни битови отпадъци, а именно кмета на общината осигурява площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население места с население, по-голямо от 10000 жители на територията на общината, а при необходимостта в други населени места. За новия програмен период относно едрогабаритните отпадъци ще се предприемат следните мерки:

- Постепенно ще бъдат въведени изисквания и мерки за разделното им събиране и оползотворяване с цел намаляване на обема на депонираните отпадъци и удължаване полезния живот на регионалното депо за отпадъци;
- Ще бъде въведен задължителен и строг контрол при отделянето на неоползотворими материали и опасни вещества (съдържащи се в едрогабаритните отпадъци) и предаването им за обезвреждане;
- Проучване възможността и провеждане на кампании (веднъж или няколко пъти в годината) за събиране на отпадъците от домовете или предаването им на общинската площадка за разделно събиране;
- Ще се популяризира новоизградената площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства.

Опасни отпадъци от домакинствата

Възможните опасни отпадъци, които са образувани от домакинствата и чието управление е отговорност на Общината са например: опаковки, съдържащи опасни вещества или замърсени с опасни вещества; разтворители; киселини; основи; фотографски химически вещества и препарати; пестициди; флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак (без живак съдържащи лампи); бои, масла, лепила/адхезиви и смоли съдържащи опасни вещества; перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества; цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти.

Съгласно разпоредбите на чл.19, ал.3, т.9 и т.11 на ЗУО, кметът на общината отговаря за:

- Организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл.13, ал.1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- Осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други на територията на Общината.

На този етап разделното събиране на опасните битови отпадъци в община Гурково все още не е въведено. Това ще стане при сключване на договор с лицензирана фирма за събиране, транспортиране и обезвреждане на опасни отпадъци.

Един от потенциалните източници за локални замърсявания са складовете за съхранение на негодни и залежали пестициди. На територията на община Гурково почти във всяко населено място, на базите на бившите ТКЗС, е имало такъв склад –селата Паничерево и Конаре и в гр. Гурково. Община Гурково е включена в проект „Екологосъобразно обезвреждане на негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита” Тези препарати са обезвредени. Извършва се периодично проверки от органи на РИОСВ.

Не е решен проблемът с разделното събиране на отпадъците от изгарянето на дърва и въглища през отоплителния сезон, тъй като на територията на община Гурково понастоящем няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия. Понастоящем посочените отпадъци от домакинствата се изхвърлят, извозват и третират със смесените битови отпадъци. При смесване с въглищни остатъци, сгурия и пепел се променя състава на отпадъците в посока по-висока плътност и понижено съдържание на рециклируеми материали. При изсипване на не добре загасени отпадъци от горенето на дърва и въглища се повреждат и контейнерите. Друг негативен ефект от запалването на отпадъците в контейнерите е временното, но силно замърсяване на въздуха в района на контейнерите с горящи отпадъци. Имайки в предвид, че в малките населени места в Общината, основно населението се отоплява на дърва и въглища е необходимо, общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия.

3.6.4. Регионален подход за управление на отпадъците

В Националната програма за управление на дейностите с отпадъци е заложен регионалният принцип за управление на отпадъците респективно изграждане на инфраструктура за третиране им. Предвижда се да бъдат изградени общо 55 регионални депа. Община Гурково е включена „Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Стара Загора“ съвместно с общините Стара Загора, Опан, Гълъбово, Чирпан, Братя Даскалови, Казанлък, Гурково, Николаево, Павел баня, Мъглиж и Твърдица. Сдружението се ръководи от Общо събрание и Управителен съвет, за председател на който беше избран кмета на Община Стара Загора. Регионалното сдружение е бенефициент на средствата по Оперативна програма “Околна среда” за изграждане на Регионалното съоръжение, включващо РЦУО и 3 бр. ПС.

Площадката на РЦУО се намира на територията на община Стара Загора в землището на с. Ракитница, североизточно от селото.

Площадката условно е разделена на 4 зони и външни комуникации:

- Приемна зона и Общински център за рециклиране (събирателен център);
- Зона за депониране – 4 бр. клетки за неопасни отпадъци;
- Зона на инсталация за сепариране и закрито компостиране;
- Зона за събиране и пречистване на замърсени води;
- Външен път за достъп;
- Външен водопровод;
- Външно ел. захранване;
- Отвеждане на чистите води от РЦУО.

Първоначално РЦУО в Ракитница включва следните ключови елементи:

- Съоръжение за предварително третиране и компостиране на битови отпадъци и зелени отпадъци;
 - Етап I на регионалното депо;
 - Необходима инфраструктура (вкл. кантар, административни и технически сгради) и мерки за мониторинг и защита на околната среда;
 - Площадка за съхранение и третиране на едрогабаритни отпадъци
 - ЦР.

Депото е проектирано за период на запълване 23 години. Обема за депониране на общинските отпадъци за 23 годишен период е около 3,8 милиона м³.

Съоръжения в приемната зона

- Регистрация на отпадъците (вид, произход, пр.);
- Мониторинг на отпадъците – кантар;
- Инструкции за разтоварване (вътрешно направление).

Клетка №1

- Клетка на депото;
- Мембранна Система;
- Система за събиране и отвеждане на инфилтратата;
- Съоръжения за събиране на повърхностния отток;
- Пътища за достъп – вътрешни;
- Път за достъп на компактора.

МБТ

- Съоръжение за прием и предварително третиране;

- Закрито съоръжение за прием и предварително третиране на зелени отпадъци;
- Закрито компостиращо съоръжение за битови и зелени отпадъци;
- Съоръжение за фина обработка на компост;
- Съоръжение за третиране на изпускания въздух;
- Площадка за съхранение на продаваем зрял компост;
- Съоръжения за персонала, включително помещения за почивка за шофьорите.

Зелени отпадъци

- Платформа за междинно съхранение на зелени отпадъци;
- Мобилно оборудване за преработка на зелени отпадъци.

ЕГО

- Платформа за междинно съхранение на ЕГО;
- Мобилно оборудване за преработка на ЕГО за рециклиране.

ЦР

- Отпадъци за рециклиране;
- Опасни отпадъци от домакинствата;
- Градински отпадъци;
- ЕГО;
- Отпадъци за депониране;
- Други.

Технически сгради

- Станция за гориво за мобилното оборудване за РЦУО;
- Гараж за компактора(ите) за депото;
- Гараж за багерите, челните товарици и оборудването за почистване на пътища;
- Гаражи/навеси/ паркинг за мобилното оборудване за преработката на отпадъци;
- Гаражи/навеси/ паркинг за камиони и контейнери за големи разстояния;
- Работилница за несъществени ремонти на цялото мобилно оборудване, и монтирани електрически и механични инсталации на РЦУО;
- ГСМ.

Администрация и сграда за персонала

- Съоръжения за персонала за цялата приемна зона, депото, ЦР и персонала по автомобилния транспорт;
- Съоръжения за административния състав;
- Административни офиси за дейностите на РЦУО;
- Административни офиси за операторите в РЦУО;
- Център за приемане на обаждания за транспортиране на отпадъци от ПС;

Екологичен контрол и мониторинг

- Съоръжение за третиране на инфилтратата;
- Утаител за повърхностния отток;
- Санитарна ПСОВ;
- Мониторинг на отпадъчните води;
- Подземни мониторингови кладенци.

Претоварни станции за ТБО

РСУО в регион Стара Загора включва изграждане на три ПС:

- ПС - Казанлък (близо до с. Черганово);
- ПС - Гурково;
- ПС - Гълъбово.

Трите ПС са оборудвани със съоръжения за уплътняване на отпадъците и мултилифт контейнери, с които тези компактирани отпадъци се транспортират до Регионалното депо.

В края на 2016 г. след проведена обществена поръчка е избран оператор на Регионалната система за управление на отпадъците, който изпълнява дейностите по транспортиране, третиране и обезвреждане на отпадъците от регион Стара Загора.

От февруари 2017 г. отпадъците от общините се транспортират до елементите на Регионалната система. Разходите до системата, вкл. до ПС са за сметка на всяка община поотделно, а оттам дейностите се поемат от оператора, вкл. транспорт дълги разстояния, като за тях се заплаща такса вход, която е еднаква за всички общини и се заплаща за тон отпадък.

3.6.5 Участие на обществеността

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

За тази цел е предвидено:

- Непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание;
- Редовно предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда по подходящ начин – радио, интернет, материали предоставени от Общината;
- Привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците;
- Запознаване с начина за определяне на „такса битови отпадъци” и отчитането на изразходваните средства;
- Провеждане на срещи с населението и запознаване с изискванията на законодателството и политиката за управление на отпадъците у нас и в света, с цел повишаване на общественото съзнание и промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- Провеждане на обществени мероприятия свързани с управлението на отпадъците в общината;
- Отчет за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Количеството на депонираните битови отпадъци от територията на община Гурково за периода 2017 - 2019 г. е средно по 92,74 тона на месец или 1112,95 тона средно на година. За периода общият битов отпадък в общината се увеличава въпреки, че населението на Общината е намаляло през 2019 г. спрямо 2017 г.
- Нормата на натрупване на отпадъците в община Гурково за 2019 г. е 227 кг/ж/г, което е със 89 кг/ч/г повече спрямо 2017 г. Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Гурково е в допустимите стойности.
- Основен източник на битови отпадъци са домакинствата и предприятията. Системите за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци обхващат 100% от населението, като на територията на Общината няма необслужвани населени места.

- Депонирането като метод за обезвреждане на отпадъците е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в Общината, следван от разделното събиране на отпадъци.
- Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат градинските отпадъци – 20.01%, в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др., „хранителни“ - 9,83%,; „пластмаса“ - 8,71%.
- Рециклируемите отпадъци имат 30,25% относителен дял, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса - 8,71 %, следвано от метали - 7,85%, стъкло – 7,31%, картон - 7,01%, хартия - 6,86%.
- Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците от строителство на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване и или повторна употреба.
- Необходимо е разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (включително от опаковки), в административни сгради, търговски обекти и в повече населени места на Общината.
- Разширяване на информационните кампании за обществеността и бизнеса относно ползите от разделното събиране на отпадъци, координирани с информационните кампании на организациите по оползотворяване, ще допринесе за подобряване на ефективността на системата.
- Икономически инструмент, който би могъл да доведе до разширяване на разделното събиране, е въвеждане на стимули/отстъпки от такса битови отпадъци за граждани и фирми, които се включват в системите за разделно събиране на отпадъците, в т.ч. от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло.
- В община Гурковосе въвежда система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци.
- В община Гурково се публикува на интернет страницата на общината план-сметка за разходите, на основата на които се определя такса „Битови отпадъци”, по елементи на разходите и видове дейности и услуги.
- Като един от най-важните приоритети може да се изведе оптималното функциониране на Регионалните съоръжения за третиране на битовите отпадъци в регион Стара Загора.
- Приключена е рекултивацията на съществуващото депо за ТБО;
- Засилване прилагането на контрола върху неконтролирано изхвърляне и неконтролирано изгаряне на отпадъци и др. неекологосъобразни методи за обезвреждане на отпадъци;
- Поетапно редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци от общото количество депонирани отпадъци;
- Насърчаване на домашното компостиране;
- Редуциране на обема на депонираните рециклируеми отпадъци чрез предварително сепариране;
- Провеждане на информационни и разяснителни кампании за задълженията и отговорностите на физически и юридически лица по отношение на генерираните отпадъци;
- Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци;
- Прилагане на ефективни санкции и наказания в случай на неспазване на изискванията, с цел постигане на съответствие със законодателството;

- Осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) за системата по сметосъбиране и сметоизвозване и за системите за разделно събиране на отпадъците

3.7 Шум

3.7.1 Въздействие на шума върху човека

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението в големите градове. Развитието на промишленото производство, интензивното развитие на пътническите, товарните и въздушните транспортни средства и масовият градски транспорт, са източници на шум, които предизвикват сериозни смущения върху хората.

Изследванията показват, че нивото на шума нараства почти с 1 dB* годишно и достига вече нива, които предизвикват не само силни психологически раздразнения, но и физиологически заболявания на слуховия орган, сърцето, сърдечно съдовата, храносмилателната и другите системи на човека, а най-силно се засяга централната нервна система. Вредното влияние на шума зависи от неговите физически характеристики. Най-дразнещи са високите честоти, а най-неприятни усещания предизвикват шумове, чиито ниво и спектър се променят непрекъснато и неравномерно. Високите шумови натоварвания довеждат, при продължителна работа в среда с шум >85 dB(A), до отслабване на слуха с 15 dB за честоти от 500 до 2000 Hz. Шум с такова ниво е често срещано явление по натоварените градски магистрали, в средно шумни производства, незаглушени големи помещения. Тези нива са по-високи в много заведения, а нива от 90-100 dB(A) са обичайни в дискотеки, на концерти и др.

Наднормените шумови нива се определят от специалистите като фактори с хипертензивен ефект.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често се представя като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Литературните данни категорично потвърждават неблагоприятните въздействия на шума върху здравето на децата в близост до източници на интензивен шум. Същият влияе твърде неблагоприятно върху физическото и нервно-психичното развитие на децата. Нарушават се психическата устойчивост на децата и процесът на запаметяване. Възникват и отрицателни и емоционални състояния - неспокойствие, нежелания за контакт, раздразнителност.

Сред неблагоприятните фактори на селищната среда шумът се отличава с разнообразното си влияние. По своята значимост като рисков фактор шумът успешно "съперничи" на замърсителите на атмосферния въздух, водата и почвата.

3.7.2 Нормираненаградскияшум

Закон за защита от шума в околната среда Обн., ДВ, бр. 74 от 13.09.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 41 от 2.06.2009 г., в сила от 2.06.2009 г., изм., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., доп., бр. 32 от 24.04.2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 12 от 3.02.2017 г., бр. 52 от 2.07.2019 г., доп. ДВ. бр.60 от 30 Юли 2019г.

Наредба № 2 от 05.04.2006 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда, и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне

на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 37 от 5.05.2006 г.). Наредбата определя структурата и дейността на националната система за мониторинг на шума в урбанизираните територии. Също така регламентира провеждането на собствени и контролни измервания на нивата на шум, излъчван от промишлени източници. Разписан е процесът на събиране на информацията, като отговорен орган за създаването и поддържането на база данни е ИАОС.

Наредба № 3 от 25.04.2006 г. за изискванията за създаването, поддържането и съдържанието на регистрите на агломерациите, основните пътища, железопътни линии и летища в страната (обн., ДВ, бр. 38 от 9.05.2006 г.). Регистрите се създават с цел осигуряване на информация при разработване на стратегически карти за шум и планове за действие, чрез документирани на основните характеристики на източниците на шум. Целта е да се обобщи наличната информация, с която разполагат отделните институции и да се осигури обществен достъп до нея.

Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн., ДВ, бр. 58 от 18.07.2006 г.). Наредбата регламентира основните показатели за шум в околната среда; граничните стойности и методите за оценка на шума, излъчван от различни източници. Целта на наредбата е създаването на възможност за оценки и прогнози за състоянието на шумовото натоварване в урбанизираните територии.

Наредба за изискванията към разработването и съдържанието на стратегическите карти за шум в околната среда и към плановете за действие (ПМС № 217 от 18.08.2006 г., обн., ДВ, бр. 70 от 29.08.2006 г.). Наредбата регламентира минималните изисквания към входните данни, необходими за разработването на шумовите карти; етапите, през които преминава разработването им; начина на отразяване на стойностите на шумовите нива върху картите; минималните изисквания към изходните данни.

Наредба № 4 от 27.12.2006 г. за ограничаване на вредния шум чрез шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителство (обн., ДВ, бр. 6 от 19.01.2007 г.). Целта на наредбата е в процеса на проектиране да се осигури защита от шум и достигане на граничните стойности в помещенията на жилищните и обществените сгради.

Гранични стойности на показателите за шум

Гранични стойности на нивата на шума в помещения на жилищни и обществени сгради

Предназначение на помещенията		Еквивалентно ниво на шума, dB(A)		
		ден	вечер	нощ
1.	Стаи в лечебни заведения и санаториуми, операционни зали.	30	30	30
2.	Жилищни стаи, спални помещения в детските заведения и общежития, почивни станции, хотелски стаи.	35	35	30
3.	Лекарски кабинети в лечебни заведения и санаториуми, зали за конференции,	40	40	35

	зрителни зали на театри и кинозали.			
4.	Класни стаи и аудитории в учебни заведения, заведения за научноизследователска дейност, читални.	40	40	40
5.	Работни помещения в административни сгради.	50	50	50
6.	Кафе-сладкарници, столове, фойета на театри и кинозали, клубове, бръснаро-фризьорски и козметични салони, ресторанти.	55	55	55
7.	Търговски зали на магазини, зали за пътници в гари.	60	60	60

Таблица 39

Гранични стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях		Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
		ден	вечер	нощ
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Централни градски части	60	55	50
3.	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4.	Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5.	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
6.	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7.	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
8.	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
9.	Зони за научноизследователска и учебна дейност	45	40	35
10.	Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

Таблица 40

Дневният период включва времето от 7 до 19 ч. (с продължителност 12 часа), вечерният период включва времето от 19 до 23 ч. (с продължителност 4 часа) и нощният период - времето от 23 до 7 ч. (с продължителност 8 часа).

Стойностите на показателите $L_{ден}$, $L_{вечер}$ и $L_{нощ}$ могат да бъдат определени чрез изчисления или чрез измервания (на точно определени места). За прогнозиране се използват само изчислителни методи.

Измерванията в жилищни и обществени сгради и населени места се извършва съгласно БДС 15471-82.

3.7.3 Ниво на шума от автомобилен и релсов транспорт

Нивото на шума, излъчван от единични движещи се транспортни средства, се определя на 7,5 m от движещия се автомобил и на височина 1,2 m. Този шум зависи от вида на автомобила, пътната настилка, гумите и скоростта на движение. Излъчваният шум не е постоянен и се изменя във времето. Данни за излъчваният шум от транспортни средства са дадени в таблицата по-долу.

Ниво на шума от леки автомобили при движение

Автомобил Скорост	Ниво на шума на разстояние 7,5 m dB (A)			
	50 km/h	70 km/h	90 km/h	110 km/h
1300 cm ³	65	68	73	75
1500 cm ³	66	71	74	76
1800 cm ³	67	72	74	76
Амортизиран	75	82	89	92

Автомобил	Разстояние	Скорост	Ниво на шума dB(A)
Лек	7,5 m	80 km/h	75- 84
Товарен	7,5 m	75 km/h	78-86
Автобус	7,5 m	70 km/h	79-85

Допустими нива на шума от колесни транспортни средства при движение

Транспортно средство (Разстояние 7,5 m)	Допустимо ниво на шума, dB(A)
Леки автомобили	80÷84
Автобуси	82÷86
Товарни автомобили	85÷89
Автомобили с повишена мощност	84÷92
Мотоциклети	80÷84
Мотопеди	73÷79
Велосипеди с двигател	70÷73

С увеличаване на интензивността на транспортния поток се увеличава и еквивалентното ниво на шума от него, като за скорост 40 km/h при интензивност 50 трансп.средства/час е 66 dB(A), при 200 трансп.средства е 70 dB(A) и при 4000 – достига 75 dB(A). Също така при нарастване скоростта на транспортния поток се увеличава еквивалентното ниво на шума от него с 1 dB(A) при увеличение на всеки 6 km/h над 34 km/h.

В следващите таблици е дадено изменението на еквивалентното ниво на шума при увеличаване на транспортния поток, и изменението на еквивалентното ниво на шума при увеличаване на скоростта на транспортния поток. Данните са за транспортен поток със структура 40 % леки, 60 % товарни автомобили, при скорост 40 km/h, върху асфалтова настилка в добро състояние. При промяна на структурата на потока в полза на товарните

автомобили над 40 %, се наблюдава нарастване на нивото на шума с около 1 dB(A) на всеки 10 % нарастване, а при намаляване в структурата под 40 % – съответно намаление на нивото на шума с около 1 dB(A).

Еквивалентно ниво на шума при нарастване интензивността на транспортния поток (40% леки и 60% товарни автомобили) за скорост 40 km/h

Интензивност на транспортния поток, бр.тр.ед./h	50	100	150	200	250	300	500	1000	4000
Ниво на шума, dB(A)	66	68	69	70	70,5	71	72	74	75

Нарастване на еквивалентното ниво на шума при изменение скоростта на транспортния поток (40% леки и 60% товарни автомобили)

Скорост на транспортния поток, km/h	34	40	46	52	58	64	70	82
Нарастване на шума, dB(A)	0	1	2	3	4	5	6	7

Изследванията в **железопътния транспорт** показват, че най-голям шум се предизвиква от дизеловите двигатели на локомотивите (до 100 децибела), както и от допира колело-релса, като при наличието на дефекти на повърхността на релсите и колелата шумът се увеличава. Шумът от движение на подвижен състав върху железен път със стоманобетонени траверси е значително по-голям от този при движение върху железен път с дървени траверси. За намаляване на шума от преминаващи влакове през населени места е необходимо изграждане на звукозащитни стени или екрани с поглъщаща или отразяваща повърхност.

Извършено обследване на нивата на шум в подвижния състав и влиянието на шума върху някои категории железопътни работници (локомотивен машинист и помощник локомотивен машинист) констатира, че в определени серии от по-стария тягов подвижен състав стойностите на шума са над допустимите граници.

Постигането на комфорт на живеене в околната среда по отношение на фактора шум е един компромис между вид на транспортните средства, съществуващата организация на транспортните потоци, изпълнението на шумопоглъщащи и шумоизолиращи естествени и технически решения в околната среда и в обществените и жилищните сгради.

3.7.4 Източници на шум в Община Гурково

Източници на шум от транспорт

Основните източници на шум в града са транспортните средства.

Интензивният автомобилен трафик е основният фактор, който влияе върху акустичната среда на града.

Автотранспортният шум е пряко зависимост от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелетно разположение на пътя характерна терена в страниот него.

Основният шумов фон се създава от автомобилите – леки и товарни, и тезина масовия градски транспорт. През последните години резултатна

масовият парко на автомобили предимно “втора употреба” автомобилният парк е основно подменен. Въпреки, че повечето от автомобилите са втора употреба, нивото на излъчвания от тях шум е значително по-ниско от използваните преди това, но същевременно техният брой се увеличава интензивно. Най-високи нива на шума, макар и импулсни, се предизвикват от средствата на масовия градски транспорт, особено от много остарелите автобуси, от товарните камиони и др. такива. На територията на общината се пресичат множество вътрешни и международни автомобилни транспортни връзки. Схемата на пътна мрежа се оформя от път II-55 Русе-Велико Търново-Гурково- Нова Загора – Свиленград. Съществуващите транспортни потоци са интензивни.

Градоустройствените решения на транспортната схема създават добри предпоставки за защита на жилищната зона от шума, не се очаква здравен риск за населението от наднормено високо ниво на шум.

Източник на шумот битов характер

На второмястоса локалните източници на шуми шумот битов характер – строителни и ремонтни дейности, товаро-разтоварни работи, комунално-битови дейности и др.

Следващият по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на Града е шумът, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервизи и авторемонтните работилници, разположени в непосредствена близост до жилищните сгради.

Индустриален шум

Шумът от производствените дейности засега е на трето място. В голямата си част те са обособени в промишлените зони и/или са извън границите на населеното място. Проблем създават малките производствени предприятия, разположени в близост до жилищни сгради, а именно дървообработващи предприятия, предприятия за алуминиева дограма и др.

3.7.5 Акустично натоварване на околната среда

Националната система за наблюдение, оценка и контрол на шумовото натоварване в населените места е създадена през 1971 г. и се ръководи от Министерството на здравеопазването. Тя обхваща областните градове на страната и някои по-малки населени места. Основната цел на създадената система е снижаване и предотвратяване на шумовата експозиция на населението, а оттам и ограничаване на здравния риск и подобряване качеството на живот в населените места.

РЗИ изготвят ежегодни шумови характеристики на населените места. Чрез тези характеристики се извършва комплексна оценка на шумовото натоварване на всички областни градове в страната, включително и на някои други по-големи населени места. По същество шумовата характеристика на населеното място представлява ежегоден доклад, който РЗИ предоставят на МЗ и общините. Тези доклади по-нататък се използват за вземане на решения от контролните органи и общинските власти за предприемане на мерки за намаляване на шума.

Контрол и мониторинг на шумовото замърсяване се извършва и от РИОСВ Ст. Загора. Превантивният контрол се извършва чрез процедурите за оценка на въздействието върху околната среда, екологична оценка и издаване на комплексни разрешителни. Във

всички издадени комплексни разрешителни е включено и условие “Шум”. С това условие се контролира спазването на определените граничните стойности на нивата на шума по границата на промишлената площадка и в мястото на въздействие – най- близката жилищна територия. Операторите са задължени да провеждат собствени периодични измервания, съгласно “Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие”. Контролът на промишлените предприятия, извън Приложение № 4 към чл. 117 от ЗООС е регламентиран в Наредба № 2/05.04.2006 към ЗЗШОС и Заповед № РД-348/21.05.07 г. на Министъра на околната среда и водите за начина на контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.

Шумовата характеристика на населеното място се извършва след замерване от РЗИ в редица обекти, подлежащи на специфичен контрол, както при въвеждането им в експлоатация, така и при функционирането им.

Акустичното състояние на населеното място се определя от извършените замервания и мерките, които се предприемат за отстраняването му. Изследванията показват, че комунално-битовия шум в Гурково се сформира предимно от транспортния трафик. Няма данни за измерени превишени нива на ПДК от 55 dB /дневна норма/. Пределно-допустимите стойности на интензивността на фактора шум са определени от МЗ с ХН 0-64.

Анализ на причините за нивото на акустично натоварване на средата

Нивото на акустичното натоварване на средата зависи от редица фактори, по-значими от които са следните:

- Степенна моторизация и вид на транспортните средства;
- Интензивност, структура и скорост на транспортните потоци;
- Вид и състояние на пътните настилки по уличната мрежа (първостепенната улична мрежа – ПУМ), брой ленти и платна за движение, наличие/отсъствие на разделителна ивица;
- Застроителни характеристики на средата – вид на застрояването (едностранно/двустранно), разположение спрямо платното (успoredно/перпендикулярно на оста), сключена, индивидуална в обособени парцели и т.н.- шумопоглъщащи пояси и ограждения до пътните артерии и жилищните райони;

Степен на моторизацията и вид на транспортните средства:

Данните от степента на нарастване на моторизацията, отнесени към нивото на измерените шумови натоварвания, показват, че няма тясна линейна корелационна зависимост между броя на регистрираните МПС и средните значения на звуковото налягане. Нарастването на транспортните средства предимно води до нарастване на шумовото ниво в жилищни квартали с по-ниска интензивност на движение, от ниво под хигиенната норма до ниво равно на нея или малко по-високо. Нарастването на автомобилното движение по ПУМ в резултат на нарастване на транспортните средства от определен момент на насищане (при нива по-високи от допустимите) влияе в по-малка степен върху нарастването на нивата на шумовото натоварване. Нарастването на броя амортизирани автомобили води до повишаване на шумовото ниво.

Интензивност и структура на транспортните потоци:

Както степента на моторизация след определен момент на насищане не влияе пряко върху нивата на шума в околната среда, подобно явление се наблюдава и за елементите интензивност и структура на транспортните потоци.

Скорост на транспортните потоци

Подобно на горните показатели липсата на информация в последните години и за този показател не позволява извеждането на зависимости за влиянието на скоростта на транспортните потоци върху изменението на нивото на шума. При скорост над 40 км/ч, се получава едно нарастване на нивото на шума, на всеки 6 км/ч с около 1 dB(A). Наблюдава се изменение на нивото на шума в зависимост от кубатурата на двигателя и скоростта за лек автомобил и за амортизиран такъв, при това се наблюдава насищане на нивото на шума към 75 dB(A). Тези данни показват предимно необходимостта от ограничаване на движението на амортизирани автомобили и на товарни автомобили и автобуси вътре в жилищните квартали.

Вид и състояние на първостепенната улична мрежа

Състоянието и видът на уличната мрежа са от съществено значение за нивата на транспортния шум. През последните години значителна част от първостепенната улична мрежа на Гурково е реконструирана и с подобрени параметри. За последните 10 години, въпреки почти двойно нарасналата моторизация (засега липсват данни за нарастването на интензивността на потоците) и въпреки съществуващите зависимости по отношение на “насищането” на нивата на шума в резултат на нарастване на интензивността на движение и скоростта на транспортните потоци, нивата на шума не са нараснали драстично.

3.7.6 Изводи

- Най-голям дял в шумовото натоварване има транспорта. Увеличеният брой на МПС в движение, не доброто им техническо състояние, интензивността и скоростта на движението, не добрата пропускателна способност на пътната мрежа, състоянието и вида на пътната настилка влияят в посока на увеличаване на шумовото натоварване в града;
- Шумът, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и авторемонтните работилници, разположени в непосредствена близост до жилищните сгради е фактор, който допринася за съществуващия дискомфорт в населените места от общината;
- Шумът от производствените предприятия се контролира от компетентните органи и е обект на ограничителен режим чрез условията, заложи в Комплексните им разрешителни;
- Към настоящия момент Общината няма изготвена цялостна стратегия за ограничаване на шума;
- До изработване и одобряване на Стратегическата карта за шума и плана за действие, в общината следва да се предприемат действия за неговото ограничаване. Възможни действия в това направление са:
 - Осигуряване на рационална организация за движение на транспорта: ограничаване и отстраняване на шумните режими на МПС, създаване на едностранно движение, пресичане на различни нива, автоматична система на движението на принципа “зелена вълна” и др.;
 - Спазване на изискванията за осигуряване на нощно спокойствие;
 - Подходящо разполагане на спирките на обществения градски транспорт;
 - Контрол относно изправността на МПС по отношение ниво емисии.
 - Упражняване на контрол върху планирането, изграждането и експлоатацията на обектите, източници на интензивен шум, обектите, подлежащи на усилен шумова защита и факторите, влияещи върху формирането на акустичната среда.

3.8 Радиационна обстановка и влияние на нейонизиращи лъчения

Природната и техногенна радиоактивност в компонентите на околната среда: въздух, води и почви се обуславя от съдържанието и произхода на радиоактивните елементи в тях.

Човешкият организъм е изложен на влиянието на йонизираща радиация още от епохата на антропогенезата. Това облъчване е известно като фоново.

Естественят радиоактивен фон се състои от космически лъчения и излъчванията на естествените радиоактивни вещества, съдържащи се в почвата, въздуха, водата, растенията, животните и в самия човешки организъм.

Радиоактивните изотопи се включват в обмяната на живите организми. Това са елементи, които се срещат в природата – във въздуха, водата, почвата. Малка група радиоактивни елементи – калий 40, въглерод 14, тритий, участват в обмяната на веществата и са необходими за нормалните функции на различни органи и системи.

Интензивността на космическото лъчение зависи от атмосферното налягане, географската ширина и от слънчевата активност.

Съдържанието на естествено радиоактивни вещества във въздуха не е голямо. Замърсяването на близките до земната повърхност слоеве на атмосферата се дължи главно на дифузия на газообразни радиоактивни елементи от урановия и ториевия ред.

Влияние върху нивото на естественя радиационен фон в районите със средна географска ширина оказва и снежната покривка. Установено е, че в някои области през зимата естественят радиационен фон намалява до два пъти.

Най-разпространени в почвата са радиоактивните елементи уран, торий и техните дъщерни продукти, от които с най-голямо значение са радий, радон и торон. Съществен дял при формиране на радиоактивния фон на повърхността на Земята има и радиоактивния изотоп калий - 40.

Радиационната обстановка в регионите се формира от естественя радиационен фон, от отложените на земната повърхност техногенни радионуклиди, които водят до повишаване на гама фона и съответно до увеличение на дозата от външното облъчване на населението.

Според препоръките на Международната агенция за атомна енергия биологичния ефект от равномерното външно облъчване на човешкия организъм с йонизираща радиация се характеризира в най-пълна степен с величината на годишната индивидуална (еквивалентна) доза.

Радиационния фон в страната се характеризира със стойностите на мощността на еквивалентната гама доза.

Радиационната обстановка в Р.България основно се обуславя от дейността на уранодобивната и уранопреработвателната промишленост, функционирането на атомната електроцентраля “Козлодуй”, дейността на топлоелектроцентралите с твърдо гориво, производството и употребата на фосфорни торове.

Специфичен момент във формирането на радиационната обстановка представлява радиоактивното замърсяване на територията на страната като следствие от аварията на Чернобилската електроцентраля.

Наблюденията за състоянието на радиационния фон в Република България се осъществява по мрежа от 34 пункта за постоянен и периодичен контрол.

В системата на Националния екомониторинг ежедневно в осем постоянни пункта се извършват трикратни измервания на радиационния фон. Обособени са в осем зони.

На територията на община Гурково до момента не са установени наднормени стойности на йонизиращи лъчения, както и няма източници на радиационно замърсяване.

Резултатите от систематичните изследвания на община Гурково показват наличието на “динамично равновесие” или нормален за района радиационен гама фон. Той е във функция

основно от типоморфните и климатогенни условия на района, както и от антропогенното въздействие върху околната среда.

Проведените през годините изследвания на води и почви от селищата в общината не показват замърсяване с радиоактивни елементи.

Йонизиращи лъчения.

Националната система за следене на йонизиращите лъчения има мониторингови пунктове в цялата страна. Данните от представителните точки във всеки град се обобщават ежегодно.

Основните цели, които по същество са водещи в действията на общините по проблема са:

- Да се сведе облъчването на населението до възможния минимум, на базата на единна стратегия и политика за радиационна защита;
- Да се насърчи участието на обществеността при обсъждането и вземането на решения по екологични въпроси, свързани с опасността от облъчване с йонизиращи лъчения.

На територията на община Гурково няма участъци засегнати и контаминирани като резултат от дейностите на бившия уранодобив.

Непрекъснатите и периодични наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната среда осигуряват актуална информация за държавните и местни органи на управление и обществеността и се базират на изпълнение на програма за радиологичен мониторинг. Програмата е утвърдена от министъра на околната среда и водите със Заповед № РД-227/06.04.2007 г.

Нейонизиращи лъчения.

Нейонизиращите лъчения включват голям брой фактори: електростатично поле, постоянно магнитно поле, свръхнискофреkwотни електрически и магнитни полета, радиочестотни електромагнитни вълни, свръхнискофреkwотни електромагнитни вълни, инфрачервено лъчение, видима светлина, ултравиолетово лъчение, лазерни лъчения и др.

Независимо от направените изследвания и разработки през последните 20 години, йонизиращите лъчения все още са едни от най-малко проучените фактори на средата с неблагоприятно въздействие върху човека, с недостатъчно изяснени механизми на биологичните им ефекти.

В основни линии биологичното действие се определя от честотата на електромагнитните полета, от които зависи проникващото им действие в организма. Въпросите, свързани с оценката на експозицията, въздействието и риска на населението от някои нейонизиращи лъчения в община Гурковозасягат изясняване на ситуацията около електропроводите под високо напрежение, особено в населените места.

През последните години се наблюдава неимоверно нарастване на броя и видовете източници на електрически и магнитни полета (ЕМП), използвани в бита, за производствени, медицински, търговски и др. цели. Такива са радиото, телевизията, мобилните телефони, компютрите, различните видове електродомакински уреди, в т.ч. микровълновите печки, радари и др. Научните съобщения предполагат, че емитираните от тези устройства ЕМП, може да имат вредни въздействия върху здравето, причинявайки рак, намалена фертилност, загуба на паметта, промени в поведението и развитието на децата. Действителното ниво на здравния риск още не е доказано, предполага се, че за някои видове ЕМП то може да бъде много малко или несъществено. Въпреки това в много страни, вкл. и в България, макар и със значителни икономически последици, това се взема предвид при изграждането на различни съоръжения, напр. мрежите за високо напрежение заобикалят населените места, подстанциите се изграждат извън зоните за обитаване, трафопостовите – извън жилищните сгради и т.н. Мобилните оператори, при изграждането на базовите

станции, срещат съпротива от обществеността, поради схващането, че радиочестотните емисии могат да предизвикват рак у децата (така е в добре обществено развитите страни).

Въпреки многото и противоречиви мнения за здравния ефект на ЕМП върху организмите, вкл. и човешките, е направен опит за третиране и на тези източници. Предвид сравнително непознатата проблематика, на тях е отделено по-голямо (“дисбалансирано” по отношение на останалите проблеми) внимание.

Здравни рискове от електромагнитни полета и лъчения

Източници на радиочестотни полета (РЧ) са: монитори, телевизори (3÷30 kHz), радиопредаватели (къси, средни, дълги вълни – 30 kHz÷30 MHz), промишлени индукционни нагреватели (0.3÷300 MHz), РЧ устройства за топлинно заваряване (3÷300 MHz), мобифони, GSM системи, телевизионни предаватели, микровълнови печки, уреди за медицинска диатермия (0,3-3 GHz), радари, системи за сателитна връзка, микровълнови връзки (3-30 GHz), слънцето (3-300 GHz).

Радиочестотни полета между 1 MHz и 10 GHz проникват в експонираните тъкани и предизвикват загряване на тъканите поради поглъщането на енергия в тях. Поглъщането на енергия от РЧ полета се измерва като *относителна степен на поглъщане* (ОСП) в тъканната маса, като мерната единица ОСП е ватове на килограм –W/kg. ОСП от минимум 4 W/kg е необходима за предизвикване на неблагоприятни здравни ефекти при експониране в този честотен обхват. Такава енергия се измерва на десетки метри от върха на мощни УКВ антени – места практически недостъпни.

Неблагоприятни здравни въздействия настъпват от експозиция на РЧ полета между 1 MHz и 10 GHz. Ефектът на индуцираното затопляне е съвместим с повишаването на телесната температура с $> 1^{\circ}\text{C}$.

Индуцираното затопляне на телесните тъкани може да предизвика различни физиологични и термурегулационни реакции, като намалена трудоспособност, усещания като при топлинен стрес или продължителна треска. То може да повлияе на развитието на плода, ако температурата му се поддържа повишена с 2-3 $^{\circ}\text{C}$ в продължение на часове, да повлияе на мъжката фертилност, да доведе до катаракта на очите.

Радиочестотни полета под 1 MHz не предизвикват значително затопляне, а по-скоро индуцират електрически токове и полета в тъканите и се измерват като плътност на тока в A/m². Плътността на тока е главна дозиметрична величина за РЧ полета с честоти под 1 MHz. Като нормални фонове токове се приемат тези от около 10 mA/m². Индуцирани плътности на тока, които надвишават 100 mA/m², могат да предизвикат неволни контракции на мускулите.

Много епидемиологични проучвания третират възможните връзки между експозицията на РЧ полета и повишен риск от рак. Някои проучвания показват, че РЧ полета, подобни на тези, използвани в телекомуникациите, увеличават честотата на случаи с рак у генетично моделирани мишки, експонирани близо до РЧ предавателна антена (0,64 m). Други проучвания предполагат, че РЧ полета променят скоростта на пролиферация на клетките, променят ензимната активност или повлияват гените в клетъчната ДНК.

Всички тези ефекти обаче не са достатъчно доказани и хипотезите за влиянието им върху здравето на човека не са достатъчно изяснени, за да има аргументи за ограничаване на експозицията на РЧ полета.

РЧ полета от природни източници имат много малка плътност. Основният природен източник – слънцето, има интензитет по 0,01 mW/m². Не така стои въпроса с изкуствените източници, емитиращи множество РЧ полета в околната среда.

Повечето РЧ полета се дължат на радио-телевизионните излъчвания и на

телекомуникационните средства, поради което тези източници могат да се класифицират като ОБЩЕСТВЕНИ. Към тях могат да се отнесат и полицейските радары, използвани за контролиране на скоростта на МПС.

В големите градове средните фоновы РЧ нива са около $50 \mu\text{W}/\text{m}^2$, но около 1% от обитателите им са изложени на експонации от РЧ полета, надвишаващи $10 \text{mW}/\text{m}^2$ в зони разположени близо до предаватели или радарни системи.

Немалка част от РЧ полетата се дължат на домашни битови уреди, като микровълнови печки, мобифони, монитори, телевизори, алармени системи. Потенциален източник на много високи РЧ нива са микровълновите печки, но те са обхванати от строги стандарти за производство и работа на изделието, което би трябвало да е гаранция за ограничаване на изтичането на микровълни.

Съществуват много производствени процеси, които използват РЧ полета на РАБОТНОТО МЯСТО. Такива са диелектрически нагреватели, използвани за ламиниране на дърво, запояване на пластмаси, промишлени индукционни нагреватели, микровълнови пещи, медицинско оборудване. Персоналът, работещ с тези уреди, може да бъде силно експониран, особено при радиочестотно загряване и запояване, диатермия. Същото се отнася и за персонала в предаватели, телекомуникациите, антени, радары и др. Значителна част от хората, работещи в условия на експонация от РЧ полета, са военен персонал – редовен и свръхсрочен.

РЧ полетата могат да предизвикат *електромагнитна интерференция* и други нежелателни ефекти. Мобифоните, както и други електронни устройства могат да предизвикат електромагнитна интерференция с чувствително медицинско оборудване, в редки случаи със сърдечни пейсмейкъри, слухови апарати и др. Хора, ползващи такива уреди, са изложени на риск, поради което трябва да се консултират с лекаря си, за да се определи чувствителността им към тези ефекти. Мобилните телефони винаги предизвикват електромагнитни интерференции с компютърните монитори.

Нормиране на Електромагнитни лъчения (ЕМЛ)

Нормативният документ, регламентиращ прагове за ЕМЛ за населените места само в радиочестотния и микровълновия обхват у нас е Наредба № 9 на МЗ и МСОВ за пределно допустимите нива на електромагнитни полета (ЕМП) в населените територии и определяне на хигиенно защитни зони около излъчващи обекти (ДВ бр.35/1991).

Съгласно този нормативен документ се регламентира ПДН за честоти от 30 КHz до 30 GHz, при които се извършва предварителен санитарен контрол, оценяващ хигиенно защитната зона още при проектирането, а след монтиране на излъчващите съоръжения се прави оценка на ЕМП чрез измерване на интензитета или плътностите на мощност на ЕМЛ от лаборатории на РЗИ. Въз основа на резултатите от измерванията.

Източници на ЕМЛ в община Гурково

- радиопредаватели на къси, средни и дълги вълни;
- частни радиостанции на УКВ;
- телевизионни предаватели и ретранслатори;
- подстанции за високо напрежение – открити и закрити;
- електропроводи;
- трафопостове, хранящи жилищни квартали;
- базови централи за мобилни комуникации – А1, Виваком, Теленор;
- късовълнови и УКВ системи за мобилни комуникации на транспорта, полицията, бърза помощ и др.;
- радарни системи на КАТ, авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки;
- електротранспорт, ж.п. транспорт;

- лични системи за комуникации (радиолюбителски предаватели).

Към източниците на ЕМП, които могат да създадат здравни проблеми на населението, могат да се отнесат и уредите за ежедневна употреба, като:

- монитори на РС;
- битови електрически уреди;
- електроразпределителни системи в сгради;
- подово отопление;
- медицинска апаратура за диагностика и лечение;
- мобилни телефони и др.

На територията на Гурково съществуват много източници на ЕМП, които дори не са картотекирани. Основен проблем е многообразието както на експлоатираните телекомуникационни системи, така и на ползвателите – ведомства, фирми (частни и държавни), а също така и тяхната динамика, във функционален и териториален аспект.

Многогодишните опити на контролните органи, имащи задължение към прилагането на хигиенни норми за тях – РИОСВ и РЗИ, остават без успех.

Радиочестотен диапазон 30-300 MHz

Държавните радио и телевизионни станции не са под контрола на РИОСВ, а на Национална автоматична система за екологичен мониторинг (НАСЕМ).

За останалите предаватели няма експертна оценка, не е определена необходимата хигиенно-защитна зона спрямо жилищната и работната среда. Не съществува информация дали интензитета на РЧ полетата е в границите или над нивата на пределно допустимото ниво (ПДН) – 3 V/m за жилищни квартали и 60 V/m за работна среда (БДС 14525 и Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ). Така влиянието на ЕМП върху средата и обитателите засега остава неизвестно.

Липсата на данни от измервания, информация за експертизи и т.н. говори, че голяма част от известните УКВ радиостанции, да не говорим за останалите източници, не спазват изискванията на законодателството у нас и не преминават през предварителен държавен санитарен контрол, както в процеса на одобряване на проектите, така и по отношение на замервания след включването на предавателите в експлоатация.

Базови станции на мобилни комуникационни системи

Съгласно твърденията на мобилните оператори – А1, Виваком и Теленор, всичките им базови станции се приемат от Държавен санитарен контрол при МЗ, чрез измерване и доказване на ХЗЗ, вкл. и при проектирането им. Същите представят схема са нанесени излъчвателите на А1. Съгласно нея интензивността на РЧ полетата на ниво терен в зависимост от разстоянието е от 1/40 до 1/250 пъти по-ниска от ПДН, определени от международните директиви. За сравнение телевизионните станции, които работят на аналогични честоти (500-800 MHz), при несравнимо по-голяма мощност създават РЧ полета със стойности 1/2 до 1/500 по-ниски от международните приети норми.

Открити разпределителни устройства

Открити разпределителни устройства са подстанциите за високо напрежение – 110 kV, 220 kV, 400 kV. Според източниците, от които е набирана информация, монтажът на понижаващите и разпределителните съоръжения е направен съгласно изискванията на стандартите за подобно оборудване, като техническите заграждения и направените ограждения около обектите ограничават въздействието им в тези граници. Въпреки това съществуват опасения за въздействието на магнитното поле при различна консумация на електричество, особено през зимните сезони, но проучвания в това отношение липсват.

Трафопостове

До момента трафопостовите в жилищни сгради са монтирани главно преди 1972 г., когато в “Наредба за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда” (изм. ДВ/25.05.92) се преустановява строителството им. Тези трафопостове, съобразно ситуирането им, са от сутеренен, партерен и пристроен тип. Най неблагоприятни са тези от партерен тип, в отделни случаи и от пристроен тип. Неблагоприятните показатели са свързани главно с шума и вибрациите в помещения, разположени в близост до съоръжението. Въпреки че стойностите на магнитните полета са в границите на нормативните, при наличие на лица с масивни метални имплантанти, могат да създадат здравен риск. Съгласно Наредба № 7 за “Минимални изисквания за осигуряване на безопасни условия за труд”, те са високи по отношение на праговете ($3m G=0,3 \mu T$) за канцерогенен ефект описвани в литературата.

Най-общите констатации могат да се сведат до следното:

- Не са известни броят и мощността на полицейските радарни системи, както и радиостанциите на полицията, бърза помощ, таксиметровите коли.
- Облъчванията от клетъчните телефони са с много високи стойности, макар и за кратко време. В много страни се правят изследвания за влиянието на електромагнитната енергия върху мозъчната тъкан и все още няма надеждна информация за вреден ефект при хроничното подпрагово въздействие директно върху мозъка.
- Битовите електрически уреди и разпределителната електрическа инсталация са още един неизучен проблем. В научната литература се счита, че магнитното поле излъчвано в бита е вероятен канцерогенен стимулатор.
- Облъчванията от медицински източници на ЕМП, поради спецификата им, може да бъдат с много високи стойности, силно превишаващи ПДН.

Интересът към здравния риск, свързан с електромагнитните лъчения и възможните вредни ефекти върху здравето на човека са обект на оживена дискусия в медиите. За съжаление вместо адекватна информация често се публикуват съобщения от рода: “мобилните телефони предпазват от мозъчни тумори” през “електромагнитните полета лекуват всички болести” до “основна причина за рака са електромагнитните полета”. При това положение населението въобще не е наясно със съществуващия и вероятен риск от ЕМЛ.

Лавинообразното развитие на информационните мрежи, системи и технологии, ще наситят пространството с все по-вече източници на ЕМЛ. Всичко това, свързано с повишаващата се ценност на земята, особено в централните части, ще постави нови проблеми, които своевременно трябва да бъдат решени, както на технологично, така и на законодателно ниво. Един такъв проблем например, са терените за изграждане на нови трафопостове. Те стават все по-оскъдни (и скъпи), което неминуемо ще върне отново трафопостовите в сградите.

ИЗВОДИ:

- Резултатите от систематичните изследвания на Общината Гурково за разглеждания период показват наличието на “динамично равновесие” или нормален за района радиационен гама фон.
- Радиационният гама фон в региона на Общината се обуславя от типоморфни и климатогенни условия на района, както и от антропогенното въздействие на околната среда.
- На територията на Община Гурково няма участъци засегнати и компроментирани от дейността на бившия уранодобив.

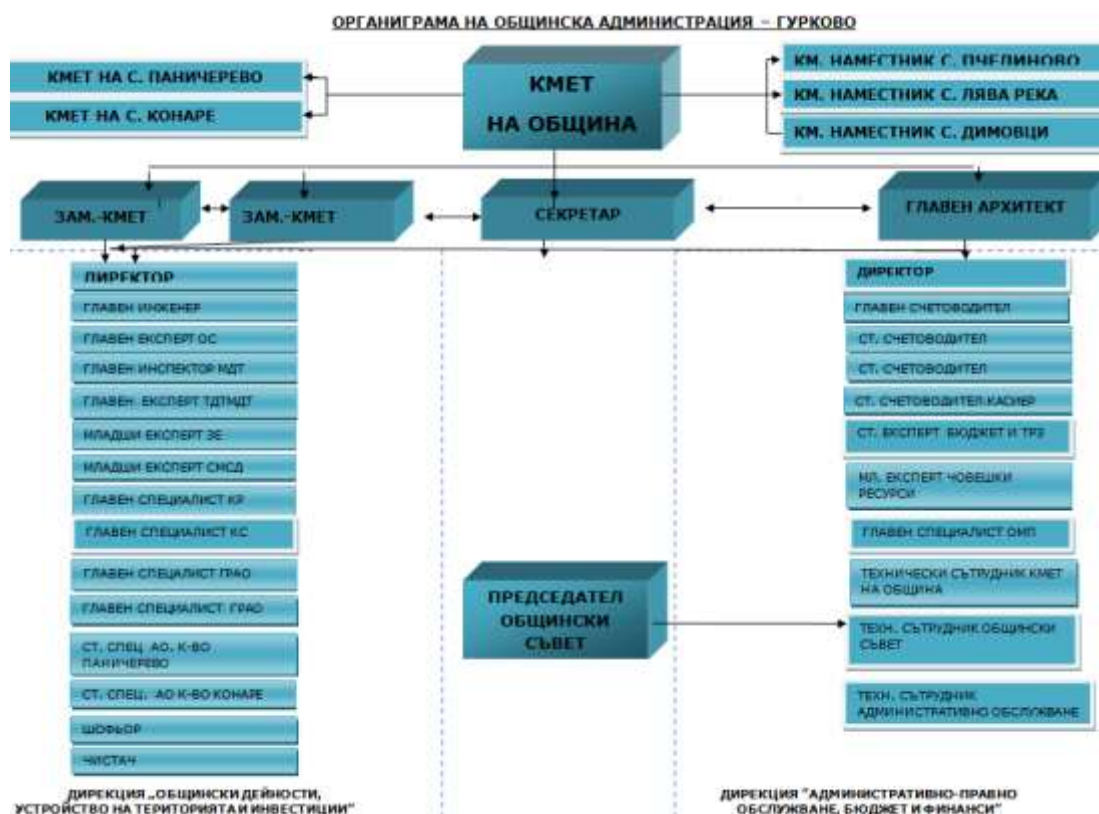
- Спазват се изискванията за намаляване на радиоекологичния риск;

3.9 Управление

Управленката система на Община Гурково се състои от кмет, секретар и двама ресорни заместник кметове, на които съобразно правилника на Общината са възложени функции по:

- управление на икономика, евроинтеграция социални дейности;
- управление на общинска собственост, ТСУ и обществени поръчки;

На схемата по-долу е представена структурата на общинската администрация.

Съгласно чл. 15 от Закона за опазване на околната среда, Кметовете на общини провеждат държавната политика по опазване на околната среда на местно ниво, като в задълженията им са вменени следните дейности:

1. информират населението за състоянието на околната среда съгласно изискванията на закона;
2. разработват и контролират заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
3. организират управлението на отпадъци на територията на общината;
4. контролират изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
5. организират и контролират чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;

6. определят и оповестяват публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и контролират изпълнението на техните задължения;
7. организират дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
8. определят длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по този закон;
9. осъществяват правомощията си по специалните закони в областта на околната среда;
10. определят лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

За констатирани нарушения от извършвания контрол в общината се съставят протоколи и актове за установяване на административни нарушения. За тази дейност кметът на Общината е упълномощил и кметовете и кметските заместници на останалите населени места в общината, както и мл. експерт „Земеделие и екология“.

Нормативна база

Нормативната база, с която Общината работи, е действащото към момента международно, национално и местно законодателство.

В областта на опазване на околната среда Община Гурково има изготвени и действащи общински наредби:

- Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Гурково е приета с Решение No 273/23.05.2013 г. на Общински съвет –Гурково, изменена и допълнена с Решение No568/ 30.05.2019 г. на Общински съвет –Гурково, последно изменение декември 2019 г.
- Наредба No1 за осигуряване на Обществения ред на територията на Община Гурково - приета с Решение No 470 от 28.09.2018г. на Общински съвет –Гурково, изм. и доп. с Решение No497/29.11.2018 г. на Общински съвет - Гурково.
- Наредба за отглеждане на животни на територията на Общината - приета с Решение No152 от 29.04.2009 г.на Общински съвет –Гурково.
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията наОбщина Гурково, приета с Решение No111/ 29.12.2008 г. на Общински съвет - Гурково.
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Гурково, приета с Решение No111/ 29.12.2008 г. на Общински съвет - Гурково.

Наредбите на община Гурково се актуализират при изменение и допълнение в националното законодателство или при друга необходимост.

Информационен обмен и партньорство

По проблемите на околната среда и здравния статус на населениетоОбщина Гурково поддържа информационен обмени е партньор със следнитерегионални органи на централни ведомства:

- РИОСВ – гр. Стара Загора, към МОСВ;
- РЗИ – гр. Стара Загора, към МЗ;
- РЛ – гр. Стара Загора към ИАОС;
- Басейнова дирекция за управление на водите Източнобеломорскирайон-Пловдив;
- Областна дирекция земеделие – гр. Стара Загора, към МЗХ;
- Териториално статистическо бюро към НСИ;

- Гражданска защита;
- ОДБХ към МЗХ.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация сътрудничи с фирми, бизнес организации и неправителствени организации.

Подходи и механизми за информиране на обществеността

Община Гурково няма добре изградена информационна система за оповестяване на населението за състоянието на околната среда.

Информационното обслужване на населението се състои в предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информиране на обществеността за включването ѝ в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

3.10 Финансово състояние

Паричният доход на домакинствата се формира от различни източници на доходи: работна заплата, извън работна заплата, обезщетения за безработица, пенсии, семейни добавки за деца, други социални помощи, от домашното стопанство, от предприемачество, от продажба на имущество и др.

Анализираните основни финансови фактори са:

- Бюджет на общината (по основните пера) - установяване частта, отделяна за дейност свързани с екология
- Източници на приходи в бюджета, в т.ч. свързани с околната среда
- Стойност на разходите за опазване на околната среда и стойността на общите разходи
- Степен на покриване на разходите за дейностите на общината от реализираните приходи.

Общинският бюджет е самостоятелна финансова сметка, чрез която се разпределят и балансират приходите и разходите за бюджетната година. Бюджетът на общината е сред основните финансови показатели, който се анализира, за да се оцени въздействието на финансовите фактори. Приходите на община Гурково се формират от субсидии от Републиканския бюджет и собствени приходи.

Основният финансов механизъм за акумулиране на средства за финансиране на дейностите по управление на битовите отпадъци, следващ принципа „замърсителя плаща” е регламентиран със Закона за местните данъци и такси.

Съгласно закона, “такса битови отпадъци” се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения за битови отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. На основание чл. 66, ал. 1 от ЗМДТ, таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет, въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. Събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;

3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;

4. Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Постъпленията бюджет на общината от такса за битови отпадъци и изразходвани средства за управление на битовите отпадъци за периода 2017-2019 г. са показани в следващите таблици:

Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители 2017-2019г.

Година	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо приходи от такса битови отпадъци лв.	140555	137973	230779
В това число от:			
Домакинства	54586	52487	92894
Юридически лица	60518	48324	104623
Недобори	25451	37162	33262

Разходи за управление на отпадъците 2017-2019г.

Година	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо разходи за управление на отпадъците лв.	124908	174979	203731
В това число от:			
Закупуване на съдове за битови отпадъци	19950	12000	12000
Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци	74226	123651	96630
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци	21767	30385	41193
Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	28915	20943	53908

Съгласно чл.60 и чл.64, Раздел IV Финансиране на обезвреждането на отпадъци чрез депониране от ЗУО и Наредба №7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, общините предоставят обезпечения, под формата на отчисления, превеждани по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, община Гурково няма просрочени задължения и дължимите суми се превеждат в срок.

Натрупани отчисления от такса битови отпадъци (ТБО)

Отчисления	2017 г.	2018 г.	2019 г.	Обща сума в лв
	в лв	в лв	в лв	
	1	2	3	(1+2+3)
По чл. 60 от ЗУО		1496	2056	
По чл. 64 от ЗУО		46368	105636	

Отчисленията се заделят от такса битови отпадъци, съгласно Закона за управление на отпадъците и Наредба №7 от 19.12.2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, като се предвиждат в План-сметката за разходите по управление на отпадъците за съответната година и се гласуват от Общинския съвет. Като цяло обаче, такса битови отпадъци не може да покрие всички инвестиции, които се предвиждат като ангажимент на общините.

Освен от такса битови отпадъци за община Гурково средствата изразходвани за опазване на околната среда се набират и по следните параграфи:

- Такси за добив на кариерни материали;
- Такси за притежаване на куче;
- Такси за извършване на административни услуги;
- Санкции, наложени на търговци и юридически лица за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми и при неспазване на определените в разрешителните емисионни норми и ограничения.;
- Такси, съгласно Приложение №5 от Наредбата за определяне администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на Община Гурково
- Средства от услуги, свързани с дейност "Екология", съгласно Приложение №4 от Наредбата за определяне администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на Община Гурково
- Глоби за нарушаване на изискванията на общински наредби;
- Безвъзмездна помощ за изпълнение на екологични проекти от донорски организации (НДЕФ, ПУДООС, фондации и др.) и от оперативни програми
- Дарения от физически и юридически лица.

Разходите по изпълнение на дейности в областта на околната среда се планират дългосрочно – чрез плановете за действие по екологичните програми и ежегодно при подготовка на годишния бюджет.

Негативно въздействие върху разработването на проекти и работата върху мероприятия по опазване на околната среда, оказва невъзможността приходите вбюджета по съответното перо да покрият разходите за екология. Въпреки приетия размер на такси, глоби и санкции, средствата, постъпили от тях са недостатъчни.

IV. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ (SWOT - анализ). ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за

дадена община силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats).

- Силни страни – представляват ресурс, умение или друго преимущество, което притежава Общината. Силна страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на Общината.
- Слаби страни – представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на Общината.
- Възможности – представляват най-благоприятните елементи на външната среда на Общината. Това са благоприятни за Общината потенцици, от които тя се възползва или би могла да се възползва.
- Заплахи – представляват най-неблагоприятните сегменти на външната среда за Общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото и бъдещото (желаното) състояние на Общината.

Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите) могат да се контролират от общината, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива тя. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината. По този начин могат да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
--------------	--------------

<p>Благоприятни условия за развитие на селското стопанство</p> <p>благоприятни почвено-климатични условия за отглеждане на характерните за общината земеделски култури</p> <p>Добри запаси от дървесина</p> <p>Високо качество на природния потенциал – гори, защитени територии, флора и фауна</p> <p>Започнато поетапно газифициране на общински гради</p> <p>Финансиран проект за изграждане на ГПСОВи изграждане и реконструкция на канализация</p> <p>Съхранен екологичен баланс без големи замърсители</p> <p>Добра степен на озеленяване</p>	<p>Недостатъчно използване на природни дадености за производство на ел. енергия от ВЕИ</p> <p>Ниска степен на изграденост на канализационната мрежа</p> <p>Наличие на малки визуални замърсители - микросметища</p> <p>Недостатъчно финансови средства в общинския бюджет</p> <p>Интензивен трафик</p> <p>Недостатъчна активност на населението по отношение на опазване на ОС</p> <p>Лошо състояние на елементите на техническата инфраструктура</p> <p>Недостатъчно фокусиращи политики за опазване на защитените територии и тези от Натура 2000</p>
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>

Усъвършенстваненапартньорствотос НПО,бизнесаи другиобщини при подготовкакаиреализираненапроекти	Негативнопроменящиесеклиматични условия – засушаване, наводнения свлачища, пожари
Използванена финансови инструменти на ЕС за решаваненапроблемите, свързанисопазваненаоколната среда	Увеличаванеколичествотонатвърдо битовогоривозаотопление Липса наплановезауправлениенаЗЗ иЗТ
Реконструкцияидоизгражданена ВиК мрежата	Задълбочаванена демографските проблеми
Реконструкцияи рехабилитация на пътната мрежа	Заустванена непречистени промишлениотпадъчни води
Формираненаекологосъобразно поведениеинавици среднаселението	Паленена стърнища и възникванена пожари Образуванена нерегламентирани сметища
ИзграденоРегионално сдружениеза управлениенаотпадъците - СтараЗагора	Замърсяваненаобработваемитеземис препаратизарастителна защита
Повишаване енергийната ефективност в общината	Слаба активност на НПО и бизнеса по отношение на опазване на ОС
Пълно усвояване на възможностите за финансиране от фондовете на ЕС, свързани с ОС	Замърсяване на околната среда от антропогенни или други фактори

Представеният SWOT анализ включва шест позитивни елемента на вътрешната среда, определени като „силни страни” и седем негативни елемента, групирани като „слаби страни“. При оценката на външната среда, като „възможности” са посочени шест характеристики, а като „заплахи” са определени десет характеристики на външната среда. Резултатите от SWOT анализа показват много добро познаване на този основен метод за оценка на средата и за очертаване на перспективи за развитие.

Визията за опазване на околната среда на община Гурково е основана на дълбокото убеждение на жителите на града да живеят в чист европейски град, уникални природни дадености и богато биоразнообразие. Желанието за висок жизнен стандарт е в унисон с развитието на чиста индустрия, възраждане на традициите в земеделското производство и разширяване на зелените площи.

Устойчивото развитие на Общината е свързано със съхраняването на културните, природни и исторически ценности на града и непрекъснатото развитие на компонентите на околната среда, като първостепенна задача е опазването на чистотата на атмосферния въздух, подобряване на водоснабдяването, почистването на града и опазване на екосистемите и биоразнообразието.

Общинската администрация провежда прозрачна политика по околната среда, редовно информира гражданите и търси тяхното съдействие при реализиране на екологичните проекти.

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Гурковоспоред представителна населениетоина общинското ръководство.

Визията описва перспективите за развитие в близките години. Визията за бъдещото развитие и състояние на община Гурково се формулира по следния начин:

ОБЩИНА ГУРКОВО С ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА И БЕЗ РИСКОВЕ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО, С ПРОСПЕРИРАЩА ИКОНОМИКА, ЕКОЛОГИЧНО РАБОТЕЩИ ПРОИЗВОДСТВА И ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО СЕЛСКО СТОПАНСТВО.

V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА

Опазването и възстановяването на основните компоненти на околната среда са определящи дейности на Програмата, в която се определят конкретните мерки и подходи за устойчивото развитие на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата на Общината.

Мерките и използваните практики за тяхното реализиране е свързано с гарантирането на:

- съхраняване на природните ресурси на Общината в естествения им вид и създаване условия за устойчиво развитие на територията ѝ
- осъществяване на строг контрол върху потенциалните източници на замърсяване на компонентите на околната среда
- изграждане на капацитет и екологично отношение на населението за участието му при решаване на екологичните проблеми на общината
- интегрирани подходи при обвързване на въпросите касаещи околната среда, във всички останали сектори за постигане на стратегическите цели: устойчива общинска икономика, качествена жизнена среда и съхраняване и опазване на уникалната природа и околна среда.

Конкретните мерки, които трябва да се вземат съобразно приоритетите в развитието на Общината могат да се обобщят в следните категории:

Въздух

- Рехабилитация на общинската и републиканска пътна мрежа с цел да се избегне праховото замърсяване на въздуха от автомобилния транспорт.
- Изграждане на нисковъглеродна енергийна система в Общината, прилагане на мерки за енергийна ефективност в жилищни и обществени сгради.

Води

- Рехабилитация и доизграждане на водоснабдителната система.
- Почистване на речните корита и деретата от отпадъци, изграждане на нови подхващания и реконструкция на съществуващите
- Изграждане на ПСОВ с интегрирани мерки за оползотворяване на утайките

Почви

- Създаване на условия за развитие на екоземеделие. Използване на обхванати от стърнища терени с оползотворяване генерираната биомаса за опазване на почвеното плодородие, преодоляване на последиците от засушаванията и възстановяване на влагозадържането на почвите за предотвратяване на кризисни наводнения.
- Въвеждане на децентрализирани практики за оползотворяване на отпадъци за възстановяване на деградирани и ерозирали терени и повишаване на ефективността на залесителните мероприятия.

Отпадъци

- Оптимизиране логистиката на съществуващата система за организирано сметосъбиране.
- Проучване на възможности и изработка на предпроектно проучване за изграждане на система от нисковъглеродни практики за ресурсно оползотворяване отпадъци.
- Изграждане на децентрализирани системи за оползотворяване на генерираните биоразградими отпадъци с цел изпълнение на националните цели за тяхното намаляване.
- Изграждане на площадка за строителните отпадъци от общината.
- Въвеждане и контрол на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци, опаковки и други масово разпространени отпадъци.

Туризм

- Подобряване на инфраструктурата свързана с опазването на околната среда (транспортна мрежа, електроснабдяване, водоснабдяване, канализация, събиране на отпадъци, комуникация и съобщителна мрежа) в и около селските райони с повишен инвестиционен интерес.

Гори и защитени територии

- Въвеждане на система от мерки за защита на горския фонд и предотвратяване на пожари предизвикани от запалвания на прилежащи стърнища.
- Изграждане на система за управление и мониторинг за постигане на високоефективни залесителни дейности за опазване и възстановяване горите като важно условие за адаптиране и смекчаване на последиците от изменението на климата.

За приоритизиране при изпълнение на целите на общинската програма за опазване на околната среда са използвани следните критерии:

- Влияние върху човешкото здраве
- Влияние върху качеството на живот на жителите и работещите в Общината
- Влияние върху развитието на икономиката на Общината
- Обществено мнение
- Изпълнение на национални програми, стратегии и законови разпоредби
- Степен на влияние и контрол на местните власти

В настоящият програмен период 2021 – 2028 г. особен акцент се поставя върху въвеждането и изпълнението на Директиви, Регламенти и мерки за привеждане на системата от дейности по опазване на околната среда в съответствие с европейските екологични стандарти. Решаването на многобройните проблеми ще се основава на принципите на устойчивото развитие, намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве, възстановяване и съхраняване на качеството на основните елементи на околната среда, създаване на устойчиви регионални нисковъглеродни икономики. За целта на територията на общината трябва да се създадат оптимални условия за живот на населението, балансирано съотношение между компонентите на околната среда, здравето на човека и оползотворяване на местните ресурси за стабилно и ефективно икономическо развитие.

След избора на визия на общината, се формулират целите, които населението и общинското ръководство смятат за определящи и с чието изпълнение ще се реализират очакванията на хората за еднопо-добро бъдещена общината.

Генерална стратегическа цел

Подобряване и поддържане на качеството на живот на

*населението в Общината, осигуряване на благоприятна
запазване на природните
управление на околната среда.*

*околната среда и
даденост на региона на основата на устойчиво*

За постигане на генералната стратегическа цел на Общината са формулирани следните специфични стратегически цели:

Специфични стратегически цели

Специфична цел №1 *Да се постигнат нива на качеството
които не порождаат значителни отрицателни
човешкото здраве и околната среда.*

*на въздух,
последствия и лирико веза*

Чрез изпълнението на мерките в Програма за намаляване на замърсителите и достигане на утвърдените норми за наличие на вредни вещества в атмосферния въздух на община Гурково ще се постигне поставената цел.

Стратегическа цел №2 *Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси в общината.*

- Доизграждане и реконструкция на водоснабдителна и канализационна мрежа в общината;
- Подобряване и запазване на качеството на подземните и повърхностните води.

Стратегическа цел №3 *Опазване и поддържане на биологичното разнообразие*

- Осигуряване на условия за устойчиво използване на биологичните ресурси;
- Устойчиво управление на защитените територии и зони по Natura 2000 в общината;
- Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Гурково. Устройване и социализиране на защитените територии и зони по Natura 2000, като част от рекреационния потенциал на общината (природозащитни и информационни центрове).

Стратегическа цел №4 *Подобряване на системата за управление на отпадъците*

Чрез изпълнение на Програмата за опазване на околната среда и Програмата за управление на отпадъците на община Гурково ще се осигури добре функционираща система за разделно събиране на отпадъци по видове.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Гурково представят несамо по себе си политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са базирана на бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите, заложили в настоящата програма само по себе си следва да бъде само част от решаване на екологичните проблеми в Община Гурково. Това е съществена част от интегрираният процес на планиране, заложен в Общинския план за развитие на Община Гурково. Целите и приоритетите, залегнали в Програмата са в унисон с националните приоритети. Формулираните са като съвети и предвид националните цели в сферата на околната среда и предоставят основата за формулиране и осъществяване на пакет от последователни задачи и действия, представени в детайл в "План за действие" от програмата.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

По отношение реализацията на заложените в програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчете задължениена екологана общината.

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028 г., се организира от Кметана общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване на работата на общинската администрация из формулиранена правилни управленски решения във връзка с изпълнениена тази политика. Контролът по изпълнението на програмата се осъществява от Общински съвет – Гурково. Ежегодно Кметът на Общината внася в Общински съвет отчет за изпълнението на Програмата, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. Докладите по изпълнението на програмата се подготвят от експерт “Земеделие и екология”. Годишните доклади трябва да съдържат информация за напредъка по изпълнение на плана за действие, реално постигнатите резултати, използваните финансови ресурси, ефективността на изпълнените мерки и предложения за актуализация.

Общинската Програма за опазване на околната среда, има характерна отворена система, която периодично може да бъде актуализирана и допълвана.

Финансирането на отделните действия се извършва в рамките на ежегодно утвърждаваните средства по бюджета, национални програми, националните фондове и донорски програми, имащи отношение към околната среда.

Общинската Програма за опазване на околната среда има задължителен характер. Следва да се осигури широко огласяване и запознаване на всички партньори, имащи отношение по проблема.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ – 2021-2028 год.

<i>№</i>	<i>Дейност, задачи</i>	<i>Отговорен за изпълнението</i>	<i>Начален и краен срок</i>	<i>Източници за финансиране</i>	<i>Очакван ефект</i>
1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ – Повишаване качеството на атмосферния въздух в община Гурково					
1.1	Осигуряване на своевременна и коректна информация на населението за качеството на атмосферния въздух в Общината.	Община Гурково	постоянен	Общински бюджет	Информирание на населението за състоянието на атмосферния въздух
1.2	Обследване качеството на атмосферния въздух	РЛ към ИАОС, РИОСВ, Община Гурково	постоянен	Общински бюджет Донорски програми	Набиране на достоверна информация и информирание на населението
1.3	Изпълнение на дейности за снижаване на замърсяването от битовото отопление: - саниране на сгради - газификация на частни и обществени сгради - повишаване на обществената информираност и култура по проблемите на замърсяване на атм. въздух от употребата на твърди горива за битово отопление и др.	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет, Донорски програми	Намаляване на емисиите на вредни вещества от отопление на твърдо гориво
1.4	Изпълнение на дейности за снижаване на замърсяването от транспорта - рехабилитация и реконструкция на пътната и	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет, Донорски програми	Намаляване на емисиите на вредни вещества и достигане на нормите за качество на атмосферния въздух в Община Гурково

	уличната мрежа в Общината -поддържане чистотата на уличната мрежа - Ограничаване преминаване и престой на тежкотоварни МПС в централна градска част. - озеленяване и залесяване на крайпътни и крайулични пространства				
1.5	Контрол на емисиите от инсталации на промишлени предприятия и стопански субекти и проверка по изпълнение на мероприятията за подобряване на екологосъобразната им дейност.	РИОСВ, Община Гурково, Ръководства на стопанските субекти	постоянен	Инвестиционните разходи са за сметка на промишлените предприятия и стопански субекти	Намаляване емисиите на фини прахови частици
2. В О Д И					
2.1.Защита от вредното въздействие на водите					
2.1.1	Повишаване проводимостта на реките в регулационните рамки на населените места на община Гурково	Община Гурково	2021-2028	ОП "Околна среда", МРРБ	Подобряване речния оток, предпазване от наводнения
2.1.2	Подаване на своевременна информация към БД и Областна администрация за намалена проводимост на речните русла на територията на Общината извън населените места	Община Гурково, Областна администрация	2021-2028	-	Подобряване речния оток, предпазване от наводнения
	Поддържане в добро хидротехническо състояние на язовирите, публична общинска собственост.	Община Гурково; концесионери	2021-2028	Концесионери	Предпазване от наводнения
2.1.3	Участие на Общината при	Община Гурково,	2021-2028	-	Снижаване риска от наводнения,

	изготвяне от БД ИБР на План за управление на речните басейни и План за управление на риска от наводнения и отчетите към тях	БД ИБР			опазване и управление на водните тела на територията на община Гурково
	Подаване на заявления на общината към Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС за обекти, пострадали при наводнения .	Община Гурково	При необходимост	Междуведомствена комисия за възстановяване и подпомагане към МС	Минимизиране на щетите, причинени от наводнения
2.2. Опазване на водите					
2.2.1	Изграждане на ГПСОВ.	Община, ВиК РИОСВ Стара Загора	2021-2025	МОСВ, ПУДООС, Европейски фондове	Гарантиране добро качество на заустваната в р. Лазова
2.2.2	Мониторинг на водните тела на територията на община Гурково	РЛ към ИАОС, РИОСВ	постоянен	-	Осигуряване на достоверна информация за състоянието на водните тела на територията на общината
2.3. Осигуряване на качествена питейна вода за населението в община Гурково					
2.3.1	Разширяване, рехабилитация и реконструкция на водопроводната мрежа в населените места в община Гурково	Община Гурково "ВиК" ЕООД	Постоянен	"ВиК" ЕООД Европейски фондове	Предотвратяването на течове от канализационната мрежа и подобряване на водоотвеждането.
2.3.2	Извършване на мониторинг на качествата на водата за питейно-битово водоснабдяване	ВиК ЕООД, РЗИ	2021-2028	Европейски фондове, ВИК ЕООД	Осигуряване на достатъчно по количество и с добро качество вода за питейно-битови нужди
3. ОТПАДЪЦИ					
3.1. Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване					
3.1.1	Увеличаване дела на	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет	Намаляване количеството на

	предоставените електронни услуги за населението и бизнеса в Общинска администрация – Гурково и популяризирането им.				строителни отпадъци за депониране
3.1.2	Сключване на договори с фирми за повторна употреба на отпадъци - твърди офис отпадъци (тонер касети), текстилни отпадъци и др. генерирани от община Гурково и предаване на отпадъците в това направление към тези фирми	Община Гурково	2021-2028	Фирми, с които община Гурково ще сключи договор	Снижаване на дела на текстилните, на твърдите офис отпадъци и повторната им употреба
3.2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци					
3.2.1	Разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, картон, метали пластмаса и стъкло - Оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки - Изграждане и въвеждане в експлоатация на площадка за	Община Гурково, Организация по оползотворяване	2021-2028	Организация по оползотворяване Община Гурково - Отчисления по чл. 64 от ЗУО	Добре функционираща система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Увеличаване дела на оползотворените и рециклираните отпадъци

	<p>безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на община Гурково</p> <p>- Проучване на възможностите за сепариране на общия битов отпадък, генериран на територията на община Гурково и въвеждането му</p>				
3.2.2	<p>Непрекъснато оптимизиране на системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци</p>	Община Гурково	2021-2028	Община Гурково- Отчисления по чл. 64 от ЗУО	<p>Добре функционираща система за разделно събиране на биоотпадъци.</p> <p>Увеличаване дела на компостираните биоразградими отпадъци</p>
3.2.3	<p>Регламентиране на общинско ниво на изискванията за управление на строителните отпадъци</p> <p>- осигуряване на организирано събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Гурково</p> <p>- проучване възможностите за изграждане на площадка за третиране на строителни отпадъци и при благоприятни</p>	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет, Публично-частно партньорство	<p>Добре организирана система за събиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности от домакинствата</p> <p>Намаляване на количеството депонирани отпадъци</p>

	перспективи, изграждането ѝ				
3.2.4	Подобряване управлението на други потоци отпадъци (ИУЕЕО, НУБА, опасни отпадъци от домакинствата и др.)	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	Рециклиране/оползотворяване на отпадъци от домакинства и намаляване количеството на депонирани отпадъци. Извеждане на тези опасни отпадъциот общия поток битови отпадъци за депониране и екологосъобразното им обезвреждане
3.3. Управление на отпадъците, което гарантира чиста околна среда					
3.3.1	Закриване и рекултивация на съществуващото общинско депо за ТБО и следексплоатационен мониторинг на депото	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет, ПУДООС	Проследени показатели по отношение на закритото и рекултивирано депо, с цел опазване на околната среда
3.3.2	Непрекъснато оптимизиране на системата по сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Гурково и поддържането на териториите за обществено ползване	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет, средства от План-сметка „Чистота“	Чиста и незамърсена с отпадъци околна среда в Общината. Свеждане до минимум нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците
3.3.3	Активно участие на община Гурково в работата на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Стара Загора	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО, средства от План-сметка „Чистота“	Координирано и добре работещо Регионално сдружение за управление на отпадъците, чиста околна среда на територията на региона
3.4. Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците					
3.4.1	Актуализиране при необходимост на програмата за	Община Гурково	2021	Общински бюджет, отчисления по	Изготвена и приета от Общински съвет – Гурковонова Програма за

	управление на отпадъците на територията на община Гурково с период на действие 2021 – 2027 г. и публикуването ѝ на интернет страницата на общината.			чл.64 от ЗУО	управление на отпадъците на територията на община Гурково с период на действие 2021 – 2028 г., в съответствие с Плана за управление на отпадъците на Р България 2021 – 2028 г
3.4.2	Участие на Общината с проекти в Националната кампания "За чиста околна среда", в Националната инициатива «Да изчистим България заедно» и др.	Община Гурково	ежегодно	Общински бюджет, ПУДООС	Повишаване участието на населението и бизнеса в дейностите по намаляване на отпадъците
4. ЗЕМИ, ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ					
4.1.	Поетапно залесяване и озеленяване на общински имоти	Община Гурково	2021-2028	Общински бюджет, донори	Създаване на териториално устройство и вписването му към околната среда.
4.2.	Мониторинг на почвите на територията на община Гурково	РЛ към ИАОС, РИОСВ	2021-2028		Осигуряване на достоверна информация за състоянието на почвите
4.3	Детайлно проучване състоянието на почвените ресурси в Общината – замърсявания; ерозия, заблацияване, засоленост и киселини земи.	Община Гурково, РИОСВ, Обл. дирекция "Земеделие и гори"; Общ. служба "Земеделие и гори"	2014-2020	Донорски програми	Създаване на условия за увеличаване на почвеното плодородие

4.4.	Съхранение на хумусни ресурси, генерирани от строителни дейности и тяхното оползотворяване съвместно с биоразградими отпадъци при рекултивация на нарушени терени и опазване на почвите от ерозия	Община Гурково	2014-2020	Програма за развитие на селските райони, Община Гурково	Опазване на почвите. Повишаване на почвеното плодородие
5. ШУМОВО НАТОВАРВАНЕ НА ГРАДСКАТА СРЕДА					
5.1	Разработване и поддържане на база данни за шумовото замърсяване на територията на Общината.	Община Гурково, РИОСВ	До 2028	Общински бюджет, МОСВ,	Създаване на актуална картина за акустичната среда на община Гурково в съответствие с Директива 2002/49/ЕС
5.2.	Картотекиране на малките обекти на източници на шум и контрол над дейността им.	Община Гурково, РИОСВ	До 2028	Общински бюджет, МОСВ	Подобряване акустичната среда на община Гурково в съответствие с Директива 2002/49/ЕС
6. БИОРАЗНООБРАЗИЕ И ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ					
6.1	Мерки за предотвратяване на горски пожари, забрана за палене на стърнища, крайпътна и крайречна растителност и гори.	РСПБЗН, ДГС Община Гурково	постоянен	-	Защита на биоразнообразието, опазване на почвите и чистотата на въздуха
6.2	Упражняване на ефективен контрол върху ползването на лечебни растения от земи, гори и водни площи, общинска собственост	РУ на МВР, община Гурково	постоянен	-	Предотвратяване увреждането на находищата на лечебни растения
6.3	Участие на представители на общината в комисията, назначена от Директора на РИОСВ – Стара Загора по чл. 10, ал. 5 от Закона за лечебните растения	Община Гурково	2021 - 2028	-	Правилна експлоатация на билковите находища в общината

6.4	Следене за стриктно спазване на регламентирания ред за издаване на разрешително за събиране на лечебни растения от земи, гори и водни площи, общинска собственост	Община Гурково РУ към МВР	2021 - 2028	-	Правилна експлоатация на билковите находища в общината
6.5	Вземане на мерки при саниране на жилища в Общината за защита на синантропни видове и техните местообитания	Община Гурково, РИОСВ	При реализация на проекти за саниране на жилищни сгради	-	Защита на биоразнообразието в населените места
6.6	Поддържане на база данни за защитените територии и защитените зони на територията на Общината	Община Гурково	2021 – 2028	-	Защита на биоразнообразието
6.7	Осъществяване на превантивен и последващ контрол чрез инструментите на процедурите по ОВОС и Екологична оценка по прилагане на европейската екологична мрежа „Натура 2000” на местно ниво.	Община Гурково	2021 – 2028	-	Предотвратяване на отрицателното въздействие върху обектите на опазване на биологичното разнообразие в защитените зони
7. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА					
7.2	Ново зелено строителство в неусвоени терени и около натоварените пътни артерии.	Община Гурково, частни инвеститори	постоянен	Общински бюджет, ПУДООС, НДФФ, Европейски фондове	Подобряване на микроклимата, състоянието на зелените системи, създаване на нови рекреационни зони, намаляване на шумовото натоварване.
7.4	Разработване и реализация на проекти за възстановяване и облагородяване на междублокови пространства и	Община Гурково	постоянен	ПУДООС, Красива България	Подобряване на условията в зелените площи на града и защитените територии.

	други терени.				
7.5	Разработване и реализация на проекти за реконструкция на детски площадки и спортни съоръжения в зелените площи	Община Гурково	постоянен	Общински бюджет, ПУДООС, Красива България	Увеличаване на зелените площи
7.6	Благоустрояване на градския паркв гр. Гурково	Община Гурково	2021 – 2028	Общински бюджет, програми	Подобряване на микроклимата и състоянието на зелените системи
7.7	Мерки по поддръжка на парковете в населените места – зацвявяване, окопаване, окастриане на клони от общинските дървета, оформяне на храсти	Община Гурково	2021 – 2028	Общински бюджет	Подобряване на микроклимата и състоянието на зелените системи
7.8	Следене за стриктно спазване на реда при добив на дърва от имоти извън горски фонд	Община Гурково РУ към МВР	2021 – 2028	-	Опазване на зелената система и дървесната растителност извън населените места
8. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕРКИ					
8.1	Хармонизиране на местната нормативна уредба с националното и европейско законодателство.	Община Гурково	постоянен	Община Гурково	Усъвършенстване на местната нормативна уредба.
8.2	Повишаване на екологичната култура на населението – публикации в местната преса, интернет страница, презентиране на екологични дейности, мероприятия с екологична насоченост.	Община Гурково	постоянен	Община Гурково	Повишаване ангажираността на обществеността по проблемите на околната среда.
8.3	Изграждане на система за извънучилищни практики към училищата за приобщаване към дейностите за опазване на околната среда.	Община Гурково, училища в общината	постоянен	Община Гурково, ПУДООС	Повишаване на ангажираността на подрастващото поколение по проблемите на околната среда

8.4	Привличане на неправителствени организации с активни позиции за опазване на околната среда за изпълнение на съвместни проекти	Община Гурково, НПО	постоянен	-	Повишаване ангажираността на обществеността по проблемите на околната среда
8.5	Повишаване на административния капацитет на служителите от общината за управление на отпадъците и опазване на околната среда.	Община Гурково	постоянен	Община Гурково	Повишаване на възможностите за усвояване на средства от оперативните програми
8.6	Актуализиране и изпълнение, като и ежегоден отчет на общинската програма за опазване на околната среда.	Община Гурково	2021 - 2028	Община Гурково	Стратегия за опазване на околната среда и приобщаване на обществеността при изпълнението ѝ

VII. ОРГАНИЗАЦИЯ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Организацията за изпълнението на общинската програма за опазване на околната среда може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна организация за изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности.

За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- Използване на показатели за наблюдение и оценка;
- Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ОПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС, координиращ орган е РИОСВ. По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината. Периодично се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи. Представя се ежегоден отчет за изпълнението ѝ пред Общинския съвет.

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националният доверителен екофонд;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Програма за развитие на селските райони;
- Оперативни програми на ЕС;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

При планиране и провеждане на националната политика в областта на околната среда за Министерството на околната среда и водите водеща е позицията, че реализирането на тази политика е единствено възможно при пълно взаимодействие с местните власти, те са най-добре запознати със състоянието и проблемите на околната среда на територията на съответната община и решаващ е приносът им при разработване и прилагане на националната политика в областта на околната среда. Ето защо разработването на един важен документ като Общинска програма за опазване на околната среда е важна стъпка за ефективното прилагане на законодателството в областта на околната среда на местно ниво.